

**Plán péče o
přírodní památku
Niva Ploučnice u Žizníkova**

**na období
2024–2033**

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území	1
1.1 Základní identifikační údaje	1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR.....	1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí	1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma	4
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany.....	4
1.6 Kategorie IUCN.....	4
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ.....	5
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu.....	5
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav.....	5
1.8 Cíl ochrany.....	9
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany	11
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů	11
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů.....	11
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů	17
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti	21
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti	22
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy	23
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch	24
2.4.1 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích	24
2.4.2 Základní údaje o útvarech neživé přírody	24
2.4.3 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky	24
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochrannářských zásahů do území a závěry pro další postup.....	25
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize	30
3. Plán zásahů a opatření.....	30
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ	30
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání	30
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území	31
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností	31
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu	31

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území	32
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností	32
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území	32
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území	32
4. Závěrečné údaje	33
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)	33
4.2 Použité podklady a zdroje informací	33
4.3 Seznam používaných zkratk	34
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval	34
5. Přílohy	35

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	5942
kategorie ochrany:	přírodní památka
název území:	Niva Ploučnice u Žizníkova
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	nařízení
orgán, který předpis vydal:	Krajský úřad Libereckého kraje
číslo předpisu:	2/2014
datum platnosti předpisu:	13. 5. 2014
datum účinnosti předpisu:	15. 7. 2014

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Liberecký
okres:	Česká Lípa
obec s rozšířenou působností:	Česká Lípa
obec s pověřeným obecním úřadem:	Česká Lípa
obec:	Česká Lípa
katastrální území:	Česká Lípa, Dobranov, Heřmaničky u Dobranova, Stará Lípa, Vítkov u Dobranova, Žizníkov

Příloha:

M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Katastrální území: 621382 Česká Lípa

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
5934/1		trvalý travní porost		24711	24711
5934/2		trvalý travní porost		1511	1511
5934/3		trvalý travní porost		8772	8772
5936		ostatní plocha	dráha	11134	1747
Celkem					36741

Katastrální území: 627127 Dobranov

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
700/1		trvalý travní porost		32178	32178
700/2		trvalý travní porost		33534	33534
700/3		trvalý travní porost		18442	18442
700/4		trvalý travní porost		29215	29215
708		trvalý travní porost		19244	19244
723		vodní plocha	rybník	6174	6174
725		trvalý travní porost		2572	2572
726		trvalý travní porost		11631	10226
Celkem					151585

Katastrální území: 783668 Heřmaničky u Dobranova

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
222/2		trvalý travní porost		10101	9730
222/8		trvalý travní porost		5246	3254
781/5		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	31069	3151
781/10		ostatní plocha	jiná plocha	4699	4720
Celkem					20855

Katastrální území: 621439 Stará Lípa

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
230/1		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	28458	11452
231/10		ostatní plocha	jiná plocha	4340	1000
235		vodní plocha	rybník	92	92
249		trvalý travní porost		11944	11944
250/1		vodní plocha	rybník	795	795
250/2		vodní plocha	rybník	1054	1054
251/1		trvalý travní porost		25468	25468
251/2		trvalý travní porost		868	868
252/1		vodní plocha	rybník	6497	6497
252/2		vodní plocha	rybník	733	733
253/1		trvalý travní porost		17192	17192
253/3		trvalý travní porost		5581	5581
253/4		trvalý travní porost		2527	2527
259/1		ostatní plocha	neplodná půda	5465	5465
259/2		ostatní plocha	neplodná půda	59	59
259/3		ostatní plocha	neplodná půda	169	169
260		trvalý travní porost		40488	40488
261/1		trvalý travní porost		47823	47823
261/3		trvalý travní porost		13507	13507
261/4		trvalý travní porost		433	433
261/5		trvalý travní porost		206	206
261/7		trvalý travní porost		1200	1200
263		ostatní plocha	neplodná půda	1474	1474
264		trvalý travní porost		5415	5415
267		trvalý travní porost		4291	4291
269		trvalý travní porost		9520	9520
270		trvalý travní porost		19302	19302
439/1		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	499	499
439/2		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	6	6
Celkem					235060

Katastrální území: 783676 Vitkov u Dobranova

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
82/1		trvalý travní porost		33302	23755
82/2		trvalý travní porost		161	161
Celkem					23916

Katastrální území: 797391 Žizníkov

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
1		vodní plocha	rybník	357	357
2/1		trvalý travní porost		16920	16920
8		vodní plocha	rybník	471	471
27		ostatní plocha	neplodná půda	2479	2479
32/1		trvalý travní porost		32823	14240
32/2		trvalý travní porost		19656	19656
32/3		trvalý travní porost		20589	20589
35		vodní plocha	rybník	1708	1708
62/1		trvalý travní porost		38308	18954
166/15		trvalý travní porost		32482	26494
166/20		trvalý travní porost		54253	47836
166/21		trvalý travní porost		21580	21580
166/26		trvalý travní porost		2119	2119
167		vodní plocha	rybník	2902	2902
210/2		trvalý travní porost		2187	2187
247		trvalý travní porost		130	130
248		vodní plocha	rybník	155	155
249		trvalý travní porost		2162	2162
250		trvalý travní porost		2557	2557
256		ostatní plocha	neplodná půda	946	946
258		trvalý travní porost		11139	11139
1008/1		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	54429	54429
1008/2		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	22716	22716
1008/3		trvalý travní porost		293	293
1010/1		vodní plocha	koryto vodního toku přirozené nebo upravené	16867	16867
1010/3		ostatní plocha	jiná plocha	62	62
1010/4		trvalý travní porost		240	240
1022		trvalý travní porost		128	128
Celkem					310316

Ochranné pásmo**Katastrální území: 797391 Žizníkov**

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)*
32/1		trvalý travní porost		32823	18583
Celkem					18583

Příloha:

M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	–	–		
vodní plochy	13,01	–	zamokřená plocha	–
			rybník nebo nádrž	2,09
			vodní tok	10,91
trvalé travní porosty	63,03	1,86		
orná půda	–	–		
ostatní zemědělské pozemky	–	–		
ostatní plochy	1,81	–	nepłodná půda	1,06
			ostatní způsoby vyu- žití	0,75
zastavěné plochy a nádvoří	–	–		
plocha celkem	77,85	1,86		

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park: ne
chráněná krajinná oblast (včetně zóny): ne
překryv s jiným typem ochrany: Chráněná oblast přirozené akumulace vod Severo-
česká křída
ochranné pásmo vodního zdroje 2. stupně „Česká
Lípa NEALKO a Fromin vrtané studny
lokální biocentra 1043, 1044, 462 a navazující úseky
lokálního biokoridoru

mezinárodní statut ochrany: ne

Natura 2000

ptačí oblast: ne
evropsky významná lokalita: CZ0513506 Horní Ploučnice

1.6 Kategorie IUCN

současný stav:

IV – území pro péči o stanoviště/druhy

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

„Předmětem ochrany je meandrující neregulovaný tok Ploučnice s navazujícím komplexem mokřadů a populace vzácných druhů organismů na tato přírodní stanoviště vázané, zejména populace klínatky rohaté (*Ophiogomphus cecilia*), modráska bahenního (*Phengaris nausithous*), modráska očkovaného (*Phengaris teleius*), ohniváčka černočerného (*Lycaena dispar*), lososa obecného (*Salmo salar*) a vydry říční (*Lutra lutra*).“

(Čl. 2 Nařízení Libereckého kraje č. 2/2014 ze dne 13. 5. 2014)

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
V1F – makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod, V2 – makrofytní vegetace mělkých stojatých vod	1	Mělké stojaté vody tůní, jež jsou relikty dřívějšího říčního koryta, nerovnoměrně vyvinutá vegetace různorodého složení, nejčastěji s okřehky okřehků (<i>Lemna minor</i> , <i>L. trisulca</i> , <i>Spirodela polyrrhiza</i>), místy i s žebratkou bahenní (<i>Hottonia palustris</i>), vodňankou žabí (<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>), lakušníkem okrouhlým (<i>Ranunculus circinatus</i>), v břehové zóně s řadou dalších druhů, jako je např. šmel okoličnatý (<i>Butomus umbellatus</i>), tajnička rýžovitá (<i>Leersia oryzoides</i>) či zevar vzpřímený (<i>Sparganium erectum</i>).	a, b (3150)
V4 – makrofytní vegetace vodních toků	5–10	Pomalu tekoucí tok Ploučnice, mírně znečištěné vody v meandrujícím přírodním korytě. V současnosti téměř bez makrofyt (biotop V4B), jen řídce zevar jednoduchý (<i>Sparganium emersum</i>), v nedávné minulosti někdy i bohaté porosty lakušníků (<i>Ranunculus aquatilis</i> , popř. <i>R. peltatus</i>).	a, b (3260)

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmě- tu ochrany*
extenzivně sečené nivní louky: T1.4 – aluviální psárkové lou- ky, T1.5 – vlhké pcháčové louky, T1.9 – střídavě vlhké bezkolencové louky, s přechody k T1.1 Mezofilní ovsíkové louky	cca 30	Mezofilní až hygrofilní louky v široké nivě Ploučnice, obvykle „středního“ vzrůstu, růz- ného druhového složení – psárkové, metlico- vé a kostřavové, vzácněji až bezkolencové, fytoocenologicky odpovídající nejčastěji svazu <i>Deschampsion cespitosae</i> (asociace <i>Poo tri- vialis-Alopecuretum pratensis</i> , s přechody k as. <i>Scutellario hastifoliae-Veronicetum longifoliae</i>), někdy inklinující spíše k mezofilním loukám sv. <i>Arrhenatherion elationis</i> (převážně as. <i>Poo-Trisetum fla- vescentis</i>) či vlhkým pcháčovými loukám sv. <i>Calthion palustris</i> (např. as. <i>Scirpo sylvatici- Cirsietum cani</i>). Charakteristický je hojný výskyt krvavce obecného (<i>Sanguisorba offi- cinalis</i>), na nějž je vázaný výskyt modrásků r. <i>Phengaris</i> , k místy hojným druhům náleží i žlutůcha lesklá (<i>Thalictrum lucidum</i>) a roz- razil dlouholistý (<i>Veronica maritima</i>). V mozaice pak vystupují i ostřicové trávníky (trvaleji zaplavované sníženiny) či krátkosté- belné trávníky se suchomilnými druhy (vyšší stupně nivy s písčitými náplavy) – viz další biotopy. Louky jsou v posledních letech ± pravidelně sečené (většinou každoročně) a botanicky jsou poměrně dobře zachovalé.	a, b (6410) (6510**)
vlhká nivní lada (T1.6 – vlhká tužebníková lada, M1.1 – rá- kosiny eutrofních stojatých vod, M1.7 – vegetace vyso- kých ostřic, M7 – bylinné le- my nížinných řek)	cca 25	Dlouhodobě neudržované nivní louky v periodicky zaplavovaném terénu, většinou ale v méně zamokřeném terénu. Nejčastěji se jedná o floristicky značně ochuzené porosty s převažující chřastící rákosovitou (<i>Phalaris arundinacea</i>), místy i s rákosem obecným (<i>Phragmites australis</i>) a třtinou křovištní (<i>Calamagrostis epigejos</i>), častá je přítomnost nitrofilních bylin, zejména kopřivy dvoudo- mé (<i>Urtica dioica</i>) a opletníku plotního (<i>Ca- lystegia sepium</i>), místy přistupují invazní druhy – především netýkavka malokvětá (<i>Impatiens parviflora</i>), řidčeji n. žláznatá (<i>I. glandulifera</i>). Ochrannářsky hodnotnější vegetace je vázána na trvale zamokřené plochy, kde se vyvinula tužebníková lada (as. <i>Lysimachio vulgaris- Filipenduletum ulmariae</i>) či vegetace vyso- kých ostřic – především ostřice štíhlé (<i>Carex acuta</i>), o. klasnaté (<i>C. paniculata</i>), někdy i o. kalužní (<i>C. acutiformis</i>), o. dvouřadé (<i>C. dis- ticha</i>) či o. trsnaté (<i>C. cespitosa</i>), místy se jako dominanta uplatňuje i třtina šedavá (<i>Ca- lamagrostis canescens</i>).	a, b (6430)
T5.3 – kostřavové trávníky písčin	0,3	Krátkostébelné trávníky různého složení na nizkých písčitých výspách – souvislejší po- rost v západní části PP, okrajově zasahující porost při jv. okraji území, společenstva sva- zu <i>Armerion elongatae</i> .	a, b (2330)

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmě- tu ochrany*
L1 – mokřadní olšiny, L2.2 – údolní jasanovo-olšové luhy	cca 5	Vývojově mladé porosty nejednotného slože- ní – dílem mladé zapojené porosty olše lep- kavé (<i>Alnus glutinosa</i>), dílem nerovnoměrně zapojené porosty s hojnou břízou bělokorou (<i>Betula pendula</i>), střemchou (<i>Prunus padus</i>), osikou (<i>Populus tremula</i>) a dalšími dřevina- mi, v prostoru Mokřin u Žizníkova i přecho- dy k rašelinným lesům s břízou pýřitou (<i>Betula pubescens</i>) a borovicí lesní (<i>Pinus sylvestris</i>). V bylinném patru vyznívají druhy dřívějších nivních luk a mokřadních lad. Syn- taxonomicky jde převážně o mokřadní olšiny svazu <i>Alnion glutinosae</i> a střemchové jase- ni-ny as. <i>Pruno-padi-Fraxinetum excelsioris</i> , místy s přechody k rašelinným březinám a borům svazu <i>Vaccinio uliginosi-Pinion syl- vestris</i> .	a, b (91E0*)

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ;

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

** přírodní stanoviště 6510 – nížinné sečené louky s psárkou luční (*Alopecurus pratensis*) a krvavcem totemem (*Sanguisorba officinalis*) velmi dobře pokrývá většinu sečených travníků v nivě Ploučnice, paradoxně ale není předmětem ochrany EVL Horní Ploučnice. Důvodem je sporná interpretace tohoto „evropského“ habitatu na národní úrovni, která byla přesunuta ze zaplavovaných nivních luk (psárkových a metlicových) na ovsíkové, kostřavové a další mezofilní travníky spíše svažitéjších terénů převážně mimo nivy. Biotop T1.4, který zahrnuje většinu našich nivních luk, nebyl přiřazen k žádnému evropsky významnému přírodnímu stanovišti, v důsledku čehož se tyto louky ocitly stranou zájmu při vymezování evropsky významných lokalit a definování předmětů ochrany u EVL, které byly vyhlášeny na základě přítomnosti jiných deklarovaných předmětů ochrany.

Další, ochrannářsky méně významné biotopy neuvedené v tabulce: T1.3 – pohánkové pastviny, K1 – mokřadní vrbiny, K2.1 – vrbové křoviny hlinitých a písčitých náplavů, X – biotopy silně ovlivněné nebo vytvořené člověkem (bez rozlišení) + jiné přírodní biotopy s nepatrným plošným rozšířením, celkově >30 % výměry ZCHÚ.

Ekosystémové předměty ochrany jsou ve zřizovacím předpisu definovány dosti obecně jako „navazující komplex mokřadů“, pod což lze vztáhnout řadu biotopů, ale jen s výhradami pravidelně sečené nivní louky (zejména mezofilnější typy), které jsou ale pro území charakteristické a ochrannářsky významné, mj. pro výskyt modrásků.

B. druhy

druh	stupeň ohro- žení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
modrásek bahenní <i>Phengaris nausithous</i>	NT	Preferuje především vlhké, nehnojené, extenzivně kosené krvavcové louky, ale dokáže žít např. i ve vlhkých příkopech podél silnic, na podmáčených rudérálních stanovištích a na poddolovaných územích. Hostitelskou rostlinou housenek je krvavec totem (<i>Sanguisorba officinalis</i>). Housenky dokončují vývoj v mraveništích mravenců rodu <i>Myrmica</i> . V území bylo pozorováno několik malých kolonií, po- slední nálezy z r. 2022.	a, b

druh	stupeň ohrožení**	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace	kód předmětu ochrany*
modrásek očkovaný <i>Phengaris teleius</i>	VU	Druh vlhkých nehnojených, extenzivně kosených, krvavcových luk. V rámci komplexů vlhkých luk však preferují sušší výslunná místa chráněná před větrem. Hostitelskou rostlinou housenek je krvavec toten (<i>Sanguisorba officinalis</i>). Housenky dokončují vývoj v mraveništích mravenců rodu <i>Myrmica</i> . V území bylo pozorováno několik malých kolonií. Poslední nálezy z r. 2022.	a, b
ohniváček černočárný <i>Lycaena dispar</i>	(LC)	Vlhké louky s výskytem šťovíků, imága často na vojtěškových polích; v roce 2010 zjištěni 3 jedinci, lze očekávat stabilizovanou populaci. Údaje z dalších let ovšem nejsou k dispozici.	a, b
klínatka rohata <i>Ophiogomphus cecilia</i>	VU	Přirozené toky lipanového až parmového pásma s písčitým či štěrkovitým dnem a přirozenými břehy; početná populace na Ploučnici mezi Mimoní a Českou Lípou. Větší počet pozorování, poslední z r. 2019.	a, b
vydra říční <i>Lutra lutra</i>	VU	Téměř všechny typy vodních biotopů od vodních toků po rybníky; na lokalitě vrchovinné toky s kaskádami malých a středních rybníků. Trvalá přítomnost teritoriálních jedinců po celém toku Ploučnice, naposledy potvrzena v r. 2022.	a, b
losos obecný <i>Salmo salar</i>	CR	Losos obecný je anadromní druh přizpůsobený k životu ve sladké i slané vodě. První dva roky života tráví mladí lososi, strdlíce, v tocích a poté táhnou do moře, kde také většinou po dvou letech dospívají. K rozmnožování táhnou dospělé ryby z moře zpět do řeky, kde se narodily. Při tření jsou jikry kladeny mezi štěrky do rýhovitých jam, které ryby po naklazení jiker opět pohyby těla zakrývají štěrky. Do řek se navrací maximálně pětkrát. Plůdek lososa je v posledních dvou desetiletích vysazován do Ještědského potoka, odkud se může dostávat i do území, výskyt ovšem zatím nebyl doložen, stejně jako zpětný tah dospělých jedinců z moře.	a, b

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ;

b = předmět ochrany překrývající se EVL/PO (v závorce je uveden kód stanoviště dle vyhl. č. 166/2005 Sb., hvězdičkou (*) jsou označena prioritní stanoviště a druhy)

**stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR: bezobratlí – Hejda et al. (2017), obratlovci – Chobot & Němec (2017)

C. útvary neživé přírody

útvary	geologická charakteristika	popis útvaru	kód předmětu ochrany*
meandrující tok Ploučnice	říční náplavy převážně holocénního stáří v nadloží křemenných pískovců svrchní křídy	Přírodní tok řeky Ploučnice s bohatě meandrujícím korytem, pouze s krátkým úsekem citlivě regulovaného toku u žizníkovského mostu. Celková délka toku činí 7,4 km, vzdálenost mezi krajními body je 2,9 km, osová délka nivy cca 3,5 km. Výplň koryta tvoří hlinité písky a písčité hlíny. V nivě se dochovaly i různé reliktů dřívějšího průběhu toku v podobě soustavy tůň s kolísavou hladinou a periodicky zaplavovaných sníženin.	a
niva Ploučnice	holocénní náplavy, při okrajích místy s reliktů pleistocenních říčních teras, v podloží křemenné pískovce jizerského souvrství (turon střední a svrchní)	150–350 m široká říční niva vyplněná hlinitými a písčitými, hlouběji snad i štěrkovými sedimenty, periodicky zaplavovaná, místy trvale povrchově zamokřená, většinou ale relativně suchá, s meandrujícím tokem říčky Ploučnice a drobnějšími stojatými či pomalu tekoucími vodami, jež kopírují dřívější průběh říčního toku; potenciálně zalesněná, v novověku souvisle odlesněná a využívána jako louka či pastvina, místy s povrchovým odvodněním, útlum hospodářského využití od 60. let minulého století vedl k rozšíření vysokých travních a bylinotravních lad, místy i k šíření pionýrských dřevin na velké části území.	a

*kód předmětu ochrany:

a = předmět ochrany spadá pod definici předmětu ochrany dle zřizovacího předpisu ZCHÚ

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
V1F – makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod, V2 – makrofytní vegetace mělkých stojatých vod	trvalá přítomnost mělkých stojatých vod s dobře vyvinutou makrofytní vegetací	<ul style="list-style-type: none"> rozloha ekosystému (min. 1 ha) stálá přítomnost makrofyt ve významné části vodní hladiny alespoň lokální přítomnost ochrannářsky významnějších druhů
V4 – makrofytní vegetace vodních toků	mezotrofní tekoucí vody s co nejnižší úrovní znečištění a trvale přítomnou makrofytní vegetací	<ul style="list-style-type: none"> rozloha ekosystému (min. 5 ha) stálá přítomnost makrofyt ve významné části vodního toku
extenzivně sečené nivní louky: T1.4 – aluviální psárkové louky, T1.5 – vlhké pcháčové louky, T1.9 – střídavě vlhké bezkolencové louky, s přechody k T1.1 Mezofilní ovsíkové louky	druhově bohaté nivní louky s typickými druhy rostlin a příznivými podmínkami pro vývoj hmyzu, pravidelně udržované sečením, případně extenzivní pastvou	<ul style="list-style-type: none"> rozloha ekosystému (min. 30 ha) floristicky bohaté porosty s typickou druhovou garniturou omezený výskyt expanzivních druhů pravidelná údržba porostů sečením umožňující vývoj hmyzu

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
T5.3 – kostřavové trávníky písčín	druhově bohaté trávníky s typickými druhy písčín	<ul style="list-style-type: none"> rozloha ekosystému (min. 0,5 ha) druhově bohaté porosty s ochrannářsky významnou květenou
vlhká nivní lada (T1.6 – vlhká tužebníková lada, M1.1 – rákosiny eutrofních stojatých vod, M1.7 – vegetace vysokých ostřic, M7 – bylinné lemy nížinných řek)	omezení plochy floristicky uniformních porostů s převažující chrasticí, rákosem, třtinami a koprivou ve prospěch druhově bohatších společenstev s ochrannářsky významnými druhy, potlačení výskytu invazních rostlin	<ul style="list-style-type: none"> rozloha ekosystému (max. 20 ha) převaha druhově bohatších porostů typu tužebníkových, ostřicových a travních lad nitrofilní druhy tvoří podstatnou složku většiny porostů minimální výskyt invazních druhů
L1 – mokřadní olšiny, L2.2 – údolní jasanovo-olšové luhy	sukcesně pokročilejší porosty s charakteristickým druhovým složením	<ul style="list-style-type: none"> rozloha ekosystému (min. 5 ha) převažující stupeň přirozenosti „les přírodě blízký“ porosty s typicky vyvinutým bylinným patrem

B. druhy

druh	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
modrásek bahenní <i>Phengaris nausithous</i>	stabilní výskyt druhu v území	<ul style="list-style-type: none"> opakované nálezy druhu v území
modrásek očkovaný <i>Phengaris teleius</i>	stabilní výskyt druhu v území	<ul style="list-style-type: none"> opakované nálezy druhu v území
ohniváček černočerný <i>Lycaena dispar</i>	stabilní výskyt druhu v území	<ul style="list-style-type: none"> opakované nálezy druhu v území
klínatka rohatá <i>Ophiogomphus cecilia</i>	stabilní výskyt druhu v území	<ul style="list-style-type: none"> opakované nálezy druhu v území
vydra říční <i>Lutra lutra</i>	stálý výskyt druhu v území	<ul style="list-style-type: none"> opakované nálezy druhu v území
losos obecný <i>Salmo salar</i>	migrační propustnost toku, minimální znečištění vody a prokázání výskytu druhu v území	<ul style="list-style-type: none"> potvrzený výskyt druhu z území

C. útvary neživé přírody

útvár	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
meandrující tok Ploučnice	zachování přírodního charakteru toku, bez úmyslných zásahů do koryta řeka	<ul style="list-style-type: none"> koryto řeky není ovlivněno regulačními zásahy ani jinými zemními pracemi je zachováno přirozené kolísání průtoků s častými záplavami
niva Ploučnice	zachování přírodního charakteru nivy, bez dalších úmyslných zásahů do reliéfu	<ul style="list-style-type: none"> říční niva není výrazněji dotčena terénními úpravami neprobíhá výraznější eutrofizace nivy při povodňových událostech ani ukládání naplavených odpadů

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Dle **geomorfologického členění** ČR (Demek & Mackovčin 2006) náleží zájmové území do soustavy (subprovincie) Česká tabule, podsoustavy (oblasti) Severočeská tabule, celku Ralská pahorkatina, podcelku Zákupská pahorkatina a okrsku Českolipská kotlina.

Přírodní památka zahrnuje širokou a plochou nivu na středním toku řeky Ploučnice, s poměrně malými výškovými rozdíly. Nadmořská výška říční hladiny činí při normálních průtocích cca 246–250 m, což znamená výškový rozdíl pouhé 4 m při délce nivy cca 3,5 km (a násobně větší délce toku, jenž v nivě vytváří četné, dokonale vyvinuté meandry). Okrajové části přírodní památky dosahují nadmořské výšky kolem 255 m, břehy jsou ale většinou jen mírně svažité, jen místy hraničí niva se strmějšími, ale poměrně krátkými svahy. Významnou součástí reliéfu jsou antropogenní tvary, související se současnou či historickou cestní sítí. V zájmovém území jde zejména o násep železniční bývalé trati (dnes cyklostezka) poblíž Staré Lípy, který pak dále na východ tvoří severní hranici území. Dále pak o zemní těleso silnice do Žizníkova, které je ovšem z území přírodní památky vyčleněno. Za jižní hranici ZCHÚ navazují vysoký násep současné železniční trati.

Geologickou stavbu území tvoří fluviální sedimenty kvartérního stáří, jež překrývají podloží zpevněných usazenin svrchní křídý. Na většině plochy přírodní památky se jedná o holocénní náplavy různé zrnitosti (hlína, písek, štěrk), ve vyšším terénním stupni jsou místy dochovány pleistocénní náplavy, včetně zbytků říčních teras risského stáří. V prostoru tzv. Mokřin u Žizníkova je v geologické mapě 1:50 000 rozlišena i plocha slatinné rašeliny. Křídové podloží do území zasahuje pouze místy, ve svažitějších okrajích, kde je zastupují sedimenty březenského souvrství – vápnité jílovce, slínovce, či vápnité prachovce, řazené ke svrchnímu coniacu.

Půdní pokryv území přírodní památky tvoří dle Půdní mapy ČR měřítka 1:50 000 z velké většiny glej fluvický, v malé míře při okrajích též regozem arenická, glej arenický, organozem mezická, glej histický, pseudoglej modální a antrozem. Půdní pokryv je zásadně ovlivněn záplavovým režimem neregulovaného říčního toku – tomu pak odpovídá typický reliéf s málo zřetelnými terénními stupni, jednoduchý půdní profil vývojově mladých půd, v nichž se střídají naplaveniny různé granulometrie, jakož i různá míra zamokření. V terénu lze často rozpoznat dřívější průběh říčního koryta, dnes již v různé míře zazemněného, s přechodně či trvale stojící vodou. Trvalé povrchové zamokření se ale týká jen menší části půd.

Podnebí zájmové oblasti je mírně teplé a mírně vlhké, Quitt (1971) je řadí do teplejší části mírně teplé oblasti, jež charakterizuje klimatický rajón MT9. Průměrné roční teploty za roky 1991–2020 zde leží v intervalu 8–9 °C, průměrné roční úhrny srážek za stejné období dosahují hodnoty mezi 600–700 mm. Obecně lze říci, že v rámci Libereckého kraje jde o nadprůměrně teplé a srážkově spíše podprůměrné území, naměřená teplotní maxima v nedaleké České Lípě jsou často nejvyšší ze všech „veřejných“ klimatických stanic v kraji. Rozsáhlé ploché sníženiny a převážně bezlesá krajina ale podmiňují i výrazná teplotní minima za jasných nocí a častý výskyt radiačních mlh. Pro širší oblast jsou pak typické delší periody inverzní oblačnosti, zejména v zimním období.

Hydrologie. Zájmové území zahrnuje střední část toku řeky Ploučnice, jež je pravostranným přítokem Labe a tedy vodním tokem II. řádu. Ploučnice má ve sledovaném území přírodní koryto s typickým meandrovitým průběhem, jehož délka je více než dvojnásobná oproti délce nivy (délka toku včetně částečně odříznutých meandrů činí 7,47 km, vzdálenost mezi krajními

body toku je 2,93 km, osová délka nivy cca 3,5 km). Hladina toku je při běžných průtocích zaklesnutá asi 1–1,5 m pod úroveň okolního terénu, v době tání sněhu a ve srážkově bohatých obdobích ale často vystupuje z břehů a zaplavuje velké části nivy. K výraznějším rozlivům ale nyní již dochází jen jednou za několik let, nejedná se o každoroční jev. Tvořivou činností toku se koryto řeky průběžně mění, postupně dochází k dílčím posunům toku a odříznutí meandrů, při nichž vznikají nejprve vedlejší koryta s ostrovy a později tůně, které se nakonec stávají jen periodickými, než zaniknou docela. Tato různá vývojová stadia lze pozorovat na více místech v území. V západní části přírodní památky se nacházejí 2–3 meandry, u nichž v nejbližších letech zřejmě dojde k protržení úzké šíje, a tedy ke zkrácení toku, pokročilejší stádium tohoto vývoje reprezentuje částečně odříznutý meandr blízko žizníkovského mostu. Nad ním se pak nachází soustava tůní, jež jsou pozůstatkem dřívějšího koryta řeky (další podobné tůně jsou situovány hlouběji v nivě v západní části ZCHÚ). Ve střední části PP jsou dva částečně odstavené („protržené“) meandry, na jihu PP je při pravém okraji nivy vyvinuta soustava mělčích tůní, představující relikty dřívějšího toku. Stejného původu jsou patrně i méně výrazné mokřiny pod bývalou železniční tratí (dnešní cyklostezkou) jižně od Dobranova.

V blízkosti žizníkovského mostu byla v r. 1994 provedena dílčí přeložka koryta řeky, která zasáhla dva meandry, aniž by však viditelným způsobem změnila charakter toku.

Do Ploučnice v zájmovém území ústí i několik vedlejších vodotečí. Z nich je nejvýznamnější Dobranovský potok, který je poměrně vodnatý a před zaústěním do Ploučnice vytváří krátký meandrující tok s poměrně velkou šířkou koryta. Drobnější vodoteč představuje potok přítékající zprava blízko jižního okraje území, od Vlčího Dolu. Již za hranicí přírodní památky se je něm založen menší průtočný rybník, který byl nedávno rekonstruován. Dále se v území nachází několik drobných vodotečí, v oblasti „Mokřin“ pak soustava rovnoběžných odvodňovacích příkopů. Stojaté vody zastupují malé, částečně průtočné tůně, jež se nacházejí v různých částech území. Mají kolísavou hladinu a jsou výsledkem přírodního vývoje nivy, bez přímého vlivu lidské činnosti.

Biogeografie. Území přírodní památky je součástí Ralského bioregionu a celé náleží do jediné biochory – hlinité nivy 4. vegetačního stupně.

Fytogeografie. Přírodní památka náleží do fytogeografického obvodu Českomoravské mezofytikum a okresu 53. Podještědí s podokresem 53a. Českolipská kotlina (Skalický 1988). Místní květena je středně bohatá, odpovídá suprakolinnímu až submontánnímu stupni, bez významnějšího zastoupení teplomilných či horských druhů. Oproti okolním pahorkatinám a vrchovinám jsou v ní ve větší míře zastoupeny druhy vodních a mokřadních biotopů, jakož i druhy vázané na minerálně bohatší půdy s vyšším podílem karbonátů (vápnité sedimenty svrchní křídly). Charakteristický je výskyt slatinné květeny s řadou ohrožených druhů víceméně boreálního ladění. Význačný je také lokální výskyt květeny písčitých půd, jakož i výskyt řady druhů s výrazně subatlantským rozšířením.

Aktuální květena byla zdokumentována při orientačním průzkumu v rámci přípravy tohoto plánu péče (Višňák 2023 hoc loco). Významnější druhy jsou shrnuty v tabulce níže, samotný botanický průzkum tvoří zvláštní přílohu plánu péče

Ve sledovaném území bylo zaznamenáno celkem 411 taxonů cévnatých rostlin, což je poměrně vysoký počet. Je mezi nimi i řada ochránářsky významných druhů, k nimž je ale nutno připočítat řadu dřívějších nálezů z předchozích let, které se aktuálně nepodařilo potvrdit. Do národních kategorií červeného seznamu cévnatých rostlin (Grulich 2012, 2017) náleží celkem 40 z aktuálně zjištěných druhů. Ve dvou případech jde o zástupce kategorie C2 – taxony silně ohrožené: ostřice vyvýšená (*Carex elata*), voďanka žabí (*Hydrocharis morsus-ranae*), do kategorie C3 – taxony ohrožené náleží 16 druhů: barborka přítisklá (*Barbarea stricta*), řeřišnice bahenní (*Cardamine dentata*), ostřice odchylná (*Carex appropinquata*), vrbovka malokvětá

(*Epilobium parviflorum*), žebratka bahenní (*Hottonia palustris*), tajnička rýžovitá (*Leersia oryzoides*), okřehek trojbrázdý (*Lemna trisulca*), bledule jarní (*Leucojum vernalis*), stolítek přeslenitý (*Myriophyllum verticillatum*), lakušník okrouhlý (*Ranunculus circinatus*), ostružník skalní (*Rubus saxatilis*), tis červený (*Taxus baccata*), žluťucha lesklá (*Thalictrum lucidum*), kapradiník bažinný (*Thelypteris palustris*), upolín nejvyšší (*Trollius altissimus*) a rozrazil dlouholistý (*Veronica maritima*), zbylých 22 taxonů spadá do kategorie C4 – vzácnější druhy vyžadující pozornost.

Dosti vysoký je počet vzácnějších a ohrožených druhů, jež v území zaznamenala Machová (1997) a později v rámci dvou etap mapování biotopů M. Knauerová (2002) a P. Bauer (2008). Většina těchto nálezů se vztahuje k širší lokalitě zvané Mokřiny u Žizníkova, která se nachází při levém břehu Ploučnice ve střední části přírodní památky, zčásti i v jejím ochranném pásmu a za hranicemi zájmového území tohoto plánu péče. Jsou to následující druhy: bařička bahenní (*Triglochin palustris*), bublinatka jižní (*Utricularia australis*), hlaváč fialový (*Scabiosa columbaria*, sporný údaj), klikva bahenní (*Vaccinium oxycoccos*), krkavčík křídlatý (*Scrophularia umbrosa*), krušík bahenní (*Epipactis palustris*), lakušník vodní (*Ranunculus aquatilis*), ostrice blešní (*Carex pulicaris*), ostrice Davallová (*Carex davalliana*), ostrice šupinoplodá (*Carex lepidocarpa*), prstnatec Fuchsův (*Dactylorhiza fuchsii*), prstnatec májový (*Dactylorhiza majalis*), ptačinec bahenní (*Stellaria palustris*), ptačinec dlouholistý (*Stellaria longifolia*), pupečník obecný (*Hydrocotyle vulgaris*), rdest trávolistý (*Potamogeton gramineus*), rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*), sedmikvítek evropský (*Trientalis europaea*), silenka bobulnatá (*Silene baccifera*), suchopýr širolistý (*Eriophorum latifolium*), tolije bahenní (*Parnassia palustris*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), vrbina kytkokvětá (*Lysimachia thyrsiflora*) a všivec bahenní (*Pedicularis palustris*).

Nepůvodní květenu tvoří dle aktuálního botanického průzkumu 64 antropofytů, z toho je 42 archeofytů a 22 neofytů. Z nich je 16 považováno za invazní druhy, největší rozšíření v území má pcháč oset (*Cirsium arvense*) a netýkavka malokvětá (*Impatiens parviflora*), k dalším poměrně častým invazním druhům náleží ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*), slivoň myrobalán (*Prunus cerasifera*), netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*) a zlatobýl kanadský (*Solidago canadensis*), zajímavostí je lokální výskyt štětince laločnatého (*Echinocystis lobata*) v jižní části území. Jedná se o poměrně agresivní druh šířící se v nivách, který má být podél Ploučnice poměrně častý (Šenová 2008), v zájmovém území byl ale aktuálně nalezen jen na jediném místě.

Potenciální přirozenou vegetaci území tvoří mozaika lužních lesů, především údolních jasanovo-olšových luhů zastoupených střemchovou jaseninou (asociace *Pruno padis-Fraxinetum excelsioris*), v menší míře měkkých luhů s vrbou křehkou (as. *Salicetum fragilis*) a mokřadních olšin (svaz *Alnion glutinosae*), maloplošné i mokřadních vrbin (as. *Salicetum pentandroauritae*). Na ložisku slatinné rašeliny lze předpokládat lokální výskyt rašelinných lesů s různým podílem olše lepkavé, břízy pýřité a borovice lesní. Nelesní vegetace zahrnuje společenstva makrofytní tekoucích a stojatých vod, případně mokřadní lada s porosty rákosu, ostřic aj. Lze však předpokládat, že přirozená bezlesí by byla spíše menšího rozsahu a často jen přechodného trvání.

Aktuální vegetace. Přírodní památka je situována do nivy Ploučnice, v níž byly až do 60. let minulého století souvisle rozšířeny vlhké, periodicky zaplavované louky, zčásti využívané jako pastviny. Později přestaly být vlhčí a hůře přístupné pozemky udržovány a místo travních porostů zaujala různorodá mokřadní lada, někde i souvislejší porosty náletových dřevin. Ještě dnes je většina území hospodářsky využívána (nebo udržována v rámci ochranného managementu), na rozdíl od jiných částí nivy Ploučnice, v nichž často výrazně převažují pozemky bez pravidelné údržby. Sečené louky jsou rozšířeny zejména v západní a střední části

přírodní památky, zastoupeny jsou ale i při jejím jižním okraji. Část trávníků ve střední části území (při levém břehu řeky) je intenzivně vypásána. Pozemky bez údržby jsou nejčastější v jižní části přírodní památky, nezanedbatelnou rozlohu ale mají i ve střední a západní části území.

Plošně převažující nivní louky lze syntaxonomicky hodnotit většinou v rámci svazu *Deschampsion cespitosae* a asociace *Poo trivialis-Alopecuretum pratensis*, místy s přechody do vysokobylinných kontinentálních luk as. *Scutellario hastifoliae-Veronicetum longifoliae*. Část sečených luk má blíže k as. *Holcetum lanati*, na sušších půdách porosty inklinují spíše k as. *Poo-Trisetetum flavescens* ze svazu *Arrhenatherion elatioris*. Některé porosty mají blíže k pcháčovými loukám svazu *Calthion palustris* (pro širší území je typická as. *Scirpo sylvatici-Cirsietum cani*), tento svaz ale v území zastupují hlavně tužebníková lada, jež zpravidla odpovídají as. *Lysimachio vulgaris-Filipenduletum ulmariae*. Nivní louky v západní části PP jsou floristicky poměrně bohaté, avšak s pouze roztroušeným výskytem druhů typických pro vápnomilné bezkolencové louky svazu *Molinion caeruleae* (z nich nejčastější je svízel severní – *Galium boreale*). Ve střední části území jsou již trávníky nápadně floristicky chudé, zřejmě z důvodu přítomnosti kyselých půd.

Na písčité výspě v západní části území je pěkně vyvinut kostravový trávník blízký as. *Sileno otitae-Festucetum brevipilae* ze svazu *Armerion elongatae*. Vlhké pastviny svazu *Cynosurion cristati* jsou na velké ploše rozšířeny východně od žizníkovského mostu a odpovídají as. *Lolio perennis-Cynosuretum cristati*. Dále na jihovýchod přecházejí do poněkud odlišných, fytoecologicky méně vyhraněných porostů s vyšším zastoupením hygrofilních druhů.

Dlouhodobě neudržované louky postupně zarůstají chrasticí (*Phalaris arundinacea*), rákosem (*Phragmites australis*), tužebníkem jilmovým (*Filipendula ulmaria*) a kopřivou (*Urtica dioica*), v menší míře i třtinami (*Calamagrostis canescens*, *C. epigejos*) či vysokými ostřicemi (především ostřicí říznou, *Carex acuta*). Formálně lze tyto porosty nejčastěji hodnotit v rámci asociací *Phalaridetum arundinaceae* (svaz *Magno-Caricion gracilis*), *Phragmitetum australis* (svaz *Phragmition australis*) a již zmíněné as. *Lysimachio vulgaris-Filipenduletum* (svaz *Calthion palustris*). Porosty s vysokým podílem nitrofilních druhů inklinují ke společenstvům třídy *Galio-Urticetea*, již nejčastěji zastupuje asociace *Cuscuta europaeae-Calystegietum sepium* (sv. *Senecionion fluviatilis*), místy též as. *Elytrigio repentis-Aegopodietum podagrariae* (sv. *Aegopodion podagrariae*).

Na přechodové rašeliny, resp. slatiny v lokalitě zvané Mokřady je vázána mozaika druhově bohatých společenstev svazů *Magno-Caricion elatae*, *Magno-Caricion gracilis*, fragmentárně (a dnes již spíše historicky) i sv. *Caricion davallianae* a *Sphagno-Caricion canescens*. Tato ochrannářsky cenná vegetace je postupně vytlačována expanzí náletových dřevin, jež vývojově směřují k mokřadní olšinám, místy i rašelinným březinám a borům; další část porostů je poměrně intenzivně vypásána.

Maloplošně je v území vyvinuta i vegetace vodních makrofyt. Ta je vázána zejména na nevelké plochy stojatých vod tůní, často i sezónně vysychajících. Fytocenologicky se jedná o větší počet někdy jen fragmentárně vyvinutých společenstev, obvykle řazených do tříd *Lemnetea*, *Potametea* a *Phragmito-Magno-Caricetea*. Z nich lze jmenovat zejména asociace *Lemno-Spirodeletum polyrhizae*, *Hydrocharitetum morsus-ranae*, *Hottonietum palustris*, *Oenanthetum aquaticae*, *Alopecuro-Alismatetum plantaginis-aquaticae* a *Butometum umbellati*.

Oproti tomu tok Ploučnice s řádově větší vodní hladinou je v současnosti téměř bez vegetace (jen řídce při březích roste zevar jednoduchý – *Sparganium emersum*, ještě před 20 lety byly v tekoucích vodách běžně rozšířeny lakušníky – *Ranunculus aquatilis*, popř. *R. peltatus*).

Významnou složkou vegetační mozaiky území je také křovinná a lesní vegetace. Břehové doprovody toku tvoří volně zapojené porosty dřevin stromového i keřového vzrůstu (více druhů vrb, olše, střemchy aj.), jež lze hodnotit v rámci asociace *Salicetum fragilis* (svaz *Salicion albae*). Místy jsou souvisleji vyvinuty vrbiny převážně keřovitého vzrůstu, obvykle s dominantní vrbou popelavou – *Salix cinerea*, jež náleží k as. *Salicetum pentandro-auritae* (sv. *Salicion cinerae*). Fragmentárně jsou při sušších okrajích území zastoupeny i mezofilní trnkové křoviny blízké as. *Carpino betuli-Prunetum spinosae* ze svazu *Berberidion vulgaris*.

Lesní porosty do území zasahují jen okrajově a jde zpravidla o sukcesní útvary s nejednoznačně vyjádřenou syntaxonomickou příslušností. Ve vlastní nivě obvykle vývojově směřují ke střemchové jasenině as. *Pruno-Fraxinetum*, ve vlhkých polohách inklinují spíše k mokřadním olšinám *Carici elongatae-Alnetum glutinosae*, případně *Carici acutiformis-Alnetum*, místy jsou naznačené i přechody k rašelinným březinám. Na slatiništi kromě olše a břízy ve stromovém patru místně převládá borovice lesní (*Pinus sylvestris*), která zde ale může být i kulturního původu. Určitou zvláštností jsou fragmenty svahových hájů (sv. *Carpinion betuli*) při jz. okraji území či u Dobranovského potoka. Na tyto porosty je vázána typická (i když zřetelně ochuzená) květena mezofilních lesů, která se jinde v území nevyskytuje.

Tabulka: Plošné zastoupení biotopů v PP na základě aktualizace mapování z r. 2008

Biotop	plocha v ha	podíl plochy
K1 – mokřadní vrbiny	1,90	2,4 %
K2.1 – vrbové křoviny hlinitých a písčitých náplavů	7,80	9,9 %
K3 – vysoké mezofilní a xerofilní křoviny	1,21	1,5 %
L1 – mokřadní olšiny	3,10	3,9 %
L2.2 – údolní jasanovo-olšové luhy	0,50	0,6 %
L3.1 – hercynské dubohabřiny	0,10	0,1 %
L7.1 – suché acidofilní doubravy	0,21	0,3 %
L10.1 – rašelinné březiny	0,70	0,9 %
M1.1 – rákosiny eutrofních stojatých vod	0,03	0,0 %
M1.4 – říční rákosiny	2,00	2,5 %
M1.7 – vegetace vysokých ostřic	12,60	16,0 %
M7 – bylinné lemy nížinných řek	0,05	0,1 %
R2.2 – nevápnitá mechová slatiniště	0,70	0,9 %
T1.1 – mezofilní ovsíkové louky	2,20	2,8 %
T1.3 – poháňkové pastviny	0,94	1,2 %
T1.4 – aluviální psárkové louky	14,90	18,9 %
T1.5 – vlhké pcháčové louky	5,90	7,5 %
T1.6 – vlhká tužebníková lada	3,30	4,2 %
T5.5 – acidofilní trávníky mělkých půd	0,01	0,0 %
T8.1B – suchá vřesoviště nížin a pahorkatin, bez jalovce	0,01	0,0 %
V1F – makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod,	0,34	0,4 %
V2B – makrofytní vegetace mělkých stojatých vod, porosty s dom. žebratkou bahenní	0,20	0,3 %
V4A – makrofytní vegetace vodních toků, s aktuálně přítomnými vodními makrofyty	5,60	7,1 %
X – biotopy silně ovlivněné nebo vytvořené člověkem (bez rozlišení)	14,50	18,4 %
součet za biotopy	78,80	100,0 %
skutečná výměra ZCHÚ	77,84	

Jedná se o údaje převzaté z předchozího plánu péče (Marhoul et al. 2013); výměra jednotlivých biotopů byla zaokrouhlena, součet výměr se tak poněkud liší od skutečné výměry ZCHÚ. Rozlišení biotopů je často otázkou subjektivního přístupu, jelikož mnohé porosty mohou mít přechodný charakter mezi dvěma i více různými biotopy. Některé údaje ale zjevně neodpovídají aktuální situaci v území (např. většina současných pastvin je mapována jako biotop T1.4 a nikoliv T1.3).

Fauna. Zájmové území přírodní památky je faunisticky poměrně významné, neboť představuje součást rozsáhlého komplexu nivních biotopů přírodě blízkého charakteru.

Bezobratlí. Z fauny bezobratlých byly soustavněji sledovány zejména vážky a motýli. Z území byl zaznamenán výskyt 23 druhů vážek. Vedle klínatky rohaté (*Ophiogomphus cecilia*) se na celém toku Ploučnice vyskytují další reofilní druhy, klínatka obecná (*Gomphus vulgatissimus*), páskovec kroužkovaný (*Cordulegaster boltonii*), motýlice lesklá (*Calopteryx splendens*) a motýlice obecná (*Calopteryx virgo*). Ostatní druhy zjištěné na stojatých vodách v nivě Ploučnice patří k hojným druhům.

Průzkum denních motýlů potvrdil výskyt nejméně 34 druhů. K nejvýznamnějším patří modráskovití vlhkých luk, které jsou předmětem ochrany lokality – modrásek bahenní (*Phengaris nausithous*), modrásek očkovaný (*Phengaris teleius*) a ohniváček černočárný (*Lycaena dispar*).

Faunisticky zajímavý je také hojný výskyt soumračníka černoohnědého (*Heteropterus morpheus*). Tento druh se na našem území vyskytuje v panonské oblasti a malý areál má také v severních Čechách včetně Českolipska. Obývá vlhké louky v nivě Ploučnice a často je jedním z mála druhů, které můžeme zastihnout na vysokých ruderalizovaných loukách, jež nejsou dlouhodobě obhospodařovány.

Nočních motýlů bylo zjištěno 215 druhů, k nejvýznamnějším nálezům patří ohrožení přástevníci fialkový (*Coscinia cribraria*) a angreštový (*Rhyparia purpurata*). Z dalších vzácnějších druhů lze uvést mokřadní a vřesovištní druhy: píďaličku kozlíkovou (*Eupithecia valerianata*) vlnočárníka vřesového (*Scotopteryx luridata*), píďalku vachtovou (*Orthonama vittata*) (vše Geometridae), kovolesskele kostřavového (*Plusia festucae*), šípověnku bahenní (*Simyra albovenosa*), rákosnici dvoutečnou (*Archanara geminipuncta*), osenici písečnou (*Agrotis vestigialis*), osenici šedonachovou (*Protolampra sobrina*) (vše Noctuidae).

Obratlovci. V dolním toku Ploučnice dominují jelec tloušť (*Squalius cephalus*), hrouzek obecný (*Gobio gobio*), plotice obecná (*Rutilus rutilus*) a okoun říční (*Perca fluviatilis*). Početný je také jelec proudník (*Leuciscus leuciscus*). Ojediněle se zde vyskytují pstruh obecný (*Salmo trutta*), dále mřenka mramorovaná (*Barbatula barbatula*), perlín ostrobřichý (*Scardinius erythrophthalmus*) a také invazní střevlička východní (*Pseudorasbora parva*) splachovaná ze stojatých vod. Rybáři do toku vedle jelce tlouště a okouna říčního vysazují kapra obecného (*Cyprinus carpio*), lína obecného (*Tinca tinca*), cejna velkého (*Abramis brama*), lipana podhorního (*Thymallus thymallus*), štika obecnou (*Esox lucius*), candáta obecného (*Sander lucioperca*), bolena dravého (*Aspius aspius*) a dokonce i místně nepůvodní ostroretku stěhovavou (*Chondrostoma nasus*). V celém toku Ploučnice žije málo početná populace mihule potoční (*Lampetra planeri*).

Z obojživelníků se zde vyskytují rosnička zelená (*Hyla arborea*), skokan skřehotavý (*Rana ridibunda*), skokan štíhlý (*Rana dalmatina*), skokan hnědý (*Rana temporaria*) a ropucha obecná (*Bufo bufo*). V západní části přírodní památky se vyskytuje slabší populace kuňky obecné (*Bombina bombina*). Z plazů se vyskytují slepýš křehký (*Anguis fragilis*) užovka obojková (*Natrix natrix*) a zmije obecná (*Vipera berus*).

Při orientačním průzkumu ptáků zde bylo zaznamenáno 46 druhů, z toho 9 druhů je zvláště chráněných. Vzhledem k absenci větších vodních ploch v EVL zde téměř chybí typicky vodní druhy (vyjma ptáků vázaných na toky) a převažují luční druhy a ptáci křovin a remízů. Hojní jsou cvrčilka zelená (*Locustella naevia*) a cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*), z dalších druhů byli zjištěni bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*), čáp bílý (*Ciconia ciconia*), ůuhýk obecný (*Lanius collurio*) a žluva hajní (*Oriolus oriolus*).

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
Cévnaté rostliny			
bahnička bradavkatá <i>Eleocharis mamillata</i>	–	NT	Mokřiny u Žizníkova, odvodňovací příkopy na pastvině
bledule jarní <i>Leucojum vernum</i>	ohrožený	NT	Mokřiny u Žizníkova, v lesní části několik poměrně velkých porostů – silná populace
kapradiník bažinný <i>Thelypteris palustris</i>	ohrožený	NT	Mokřiny u Žizníkova, při hranici ZCHÚ (větší porosty již leží vně)
klikva bahenní <i>Vaccinium oxycoccos</i>	ohrožený	LC	Mokřiny u Žizníkova, údaj v NDOP z r. 2003
krtičník křídlatý <i>Scrophularia umbrosa</i>	–	NT	neověřený údaj v NDOP z r. 2003
lakušník okrouhlý <i>Ranunculus circinatus</i>	–	NT	tůň v západní části území, maloplošně
lebeda hrálovitá <i>Atriplex prostrata</i>	–	NT	zaplavované sníženiny při západním okraji PP, maloplošně
mochna anglická <i>Potentilla anglica</i>	–	NT	vlhké pastviny na levém břehu Ploučnice, místy roztroušená
oman vrbolistý <i>Inula salicina</i>	–	NT	vzácně v jižní části PP, možný výskyt i na dalších místech – v okolí České Lípy jde o poměrně častý druh
ostružiník skalní <i>Rubus saxatilis</i>	–	VU	Mokřiny u Žizníkova, v prosvětleném lese maloplošně
ostřice Davallová <i>Carex davalliana</i>	ohrožený	EN	Mokřiny u Žizníkova, poslední údaj v NDOP z r. 2003
ostřice dvouřadá <i>Carex disticha</i>	–	NT	sečené přelavované louky při západním okraji území
ostřice Hartmanova <i>Carex hartmanii</i>	–	NT	sečené přelavované louky při západním okraji území
ostřice nedošáchor <i>Carex pseudocyperus</i>	–	NT	tůň východně od žizníkovského mostu
ostřice odchylná <i>Carex appropinquata</i>	–	NT	Mokřiny u Žizníkova, světliny v lesní části, dosti často; ostřicová lada východně od žizníkovského mostu (pod cyklostezkou), řídce
ostřice pobřežní <i>Carex riparia</i>	–	NT	Mokřiny u Žizníkova, podmáčené světliny zarůstající náletovými dřevinami, řídce
ostřice trsnatá <i>Carex cespitosa</i>	–	NT	ostřicová lada ve střední části území, maloplošně
ostřice vyvýšená <i>Carex elata</i>	–	VU	mokřadní lada při jižním okraji území, v březích Ploučnice, řídce
potočník vzpřímený <i>Berula erecta</i>	–	NT	příkop při okraji nivy ve střední části území, dosti maloplošně
prstnatec májový <i>Dactylorhiza majalis</i>	ohrožený	NT	poslední údaj v NDOP z r. 2003, konkrétní lokality uvedené v posledním plánu péče již leží za hranicí PP
ptačinec bahenní <i>Stellaria palustris</i>	–	VU	poslední údaj v NDOP z r. 2005
ptačinec dlouholistý <i>Stellaria longifolia</i>	–	NT	poslední údaj v NDOP z r. 2008
pupečník obecný <i>Hydrocotyle vulgaris</i>	ohrožený	VU	poslední údaj v NDOP z r. 2003 – Mokřiny u Žizníkova
rdest trávolistý <i>Potamogeton gramineus</i>	–	CR	poslední údaj v NDOP z r. 2003

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
rozrazil dlouholistý <i>Veronica maritima</i>	–	VU	vlhké louky a mokřadní lada, roztroušeně, místy i dosti hojně
řeřišnice bahenní <i>Cardamine dentata</i>	–	NT	mokřadní lada při pravém břehu Ploučnice východně od žizníkovského mostu, řídce roztr.
silenska bobulnatá <i>Silene baccifera</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2008
sítina ostrokvětá <i>Juncus acutiflorus</i>	–	NT	poslední údaj v NDOP z r. 2003
smldník olešníkový <i>Peucedanum oreoselinum</i>	–	NT	písčítá výspa v západní části území, maloplošně
stolístek přeslenitý <i>Myriophyllum verticillatum</i>	–	VU	tůňky východně od Žizníkovského mostu, zřídka
suchopýr širolistý <i>Eriophorum latifolium</i>	–	EN	poslední údaj v NDOP z r. 2003 – Mokřiny u Žizníkova
šmel okoličnatý <i>Butomus umbellatus</i>	–	NT	tůňky východně od žizníkovského mostu, místy hojně
tajnička rýžovitá <i>Leersia oryzoides</i>	–	NT	břehy tůňek východně od žizníkovského mostu, v souvislých porostech
tis červený <i>Taxus baccata</i>	silně ohrožený	VU	1 mladý stromek ve svahovém háji při jz. okraji území, pravděpodobně zplanělý ze zahrady
tolije bahenní <i>Parnassia palustris</i>	ohrožený	EN	poslední údaj v NDOP z r. 2008 – Mokřiny u Žizníkova
trávníčka obecná <i>Armeria elongata</i>	–	NT	maloplošné výskyty na písčitých výchozech v západní, střední a jižní části PP (3 lokality)
upolín nejvyšší <i>Trollius altissimus</i>	ohrožený	VU	Mokřiny u Žizníkova, ojedinělé sterilní rostliny
vachta trojlístá <i>Menyanthes trifoliata</i>	ohrožený	NT	poslední údaj v NDOP z r. 2003, neověřeno
voďanka žabí <i>Hydrocharis morsus-ranae</i>	–	VU	tůňky východně od žizníkovského mostu, menší porost
vrba pětimužná <i>Salix pentandra</i>	–	NT	v západní části území roztroušeně
vrbina kytkokvětá <i>Lysimachia thyrsiflora</i>	silně ohrožený	NT	poslední údaj v NDOP z r. 2003, v širším okolí vcelku běžný druh, jehož recentní výskyt v území lze očekávat
vrbovka bahenní <i>Epilobium palustre</i>	–	NT	mokřadní lada východně od žizníkovského mostu, pod cyklostezkou; Mokřiny u Žizníkova
vrbovka malokvětá <i>Epilobium parviflorum</i>	–	NT	pastvina při levém břehu řeky, řídce roztroušeně
všivec bahenní <i>Pedicularis palustris</i>	silně ohrožený	EN	poslední údaj v NDOP z r. 2003 – Mokřiny u Žizníkova
zábělník bahenní <i>Comarum palustre</i>	–	NT	lem mokřadní vrbiny při západním okraji PP, maloplošně
žebratka bahenní <i>Hottonia palustris</i>	ohrožený	NT	částečně vysychající tůňky v západní části území, v menších porostech
žluťucha lesklá <i>Thalictrum lucidum</i>	–	NT	mokřadní lada a extenzivně sečené vlhké louky, v celém území dosti často
Chrostíci			
<i>Ylodes simulans</i>	–	VU	údaj v NDOP z r. 2014
Jepice			
jepice sporožilná <i>Oligoneuriella rhenana</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2014
<i>Brachycercus harrisellus</i>	–	EN	údaj v NDOP z r. 2014
<i>Ecdyonurus macani</i>	–	DD	údaj v NDOP z r. 2003

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
<i>Heptagenia coerulans</i>	–	EN	údaj v NDOP z r. 2006
Vážky			
klínatka rohatá <i>Ophiogomphus cecilia</i>	silně ohrožený	NT	stabilní a velmi početná populace, poslední údaj v NDOP z r. 2019
klínatka vidlitá <i>Onychogomphus forcipatus</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2003
šídlatka brvnatá <i>Lestes barbarus</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2003
šídlatka tmavá <i>Lestes dryas</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2007
Rovnokřídlí			
saranče mokřadní <i>Stethophyma grossum</i>	–	NT	menší populace po obou březích řeky u Žizníkova, údaj z r. 2010
Ploštice			
hlubenka skrytá <i>Aphelocheirus aestivalis</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2014
klešťanečka říční <i>Micronecta griseola</i>	–	EN	údaj v NDOP z r. 2014
Pošvatky			
<i>Agnetina elegantula</i>	–	CR	údaj v NDOP z r. 2014
<i>Isoperla difformis</i>	–	VU	údaj v NDOP z r. 2007
<i>Isoptena serricornis</i>	–	CR	údaj v NDOP z r. 2007
<i>Perlodes dispar</i>	–	VU	údaj v NDOP z r. 2007
Motýle			
batolec červený <i>Apatura ilia</i>	ohrožený	–	údaj v NDOP z r. 2012
bourovec jetelový <i>Lasiocampa trifolii</i>	–	EN	údaj v NDOP z r. 2012
hnědásek jitrocelový <i>Melitaea athalia</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2019
hranostajník březový <i>Furcula bicuspis</i>	–	VU	údaj v NDOP z r. 2012
hrotnokřídlec kapradinový <i>Pharmacis fusconebulosa</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2012
modrásek bahenní <i>Phengaris nausithous</i>	silně ohrožený	NT	krvavcové louky, poslední údaj v NDOP z r. 2022, velikost populace silně závisí na kvalitě péče o travní porosty
modrásek bělopásný <i>Aricia eumedon</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2012
modrásek černolemý <i>Plebejus argus</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2012
modrásek očkovaný <i>Phengaris teleius</i>	silně ohrožený	VU	krvavcové louky, poslední údaj v NDOP z r. 2022, velikost populace silně závisí na kvalitě péče o travní porosty
můrice březová <i>Tettheella fluctuosa</i>	–	VU	údaj v NDOP z r. 2012
ohniváček celíkový <i>Lycaena virgaureae</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2022
ohniváček černočárny <i>Lycaena dispar</i>	silně ohrožený	–	v roce 2010 pozorovány 3 ex.
osenice šedonachová <i>Protolampra sobrina</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2012
píďalka vachtová <i>Orthonama vittata</i>	–	NT	údaj v NDOP z r. 2012
přástevník angreštový <i>Rhyparia purpurata</i>	–	VU	údaj v NDOP z r. 2012

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
přástevník fialkový <i>Coscinia cribraria</i>	–	EN	údaj v NDOP z r. 2012, dle předchozího plánu péče na vřesovišti pod vedením VVN, spíše již mimo ZCHÚ
Brouci			
zlatohlávek tmavý <i>Oxythyrea funesta</i>	ohrožený	–	v současnosti běžný a dále se šířící druh
Ryby a mihule			
mihule potoční <i>Lampetra planeri</i>	kriticky ohrožený	EN	tok Ploučnice, dle předchozího plánu péče tisíce jedinců
jelec jesen <i>Leuciscus idus</i>	ohrožený	VU	tok Ploučnice, dle předchozího plánu péče stovky až tisíce jedinců
Obojživelníci			
kuňka obecná <i>Bombina bombina</i>	silně ohrožený	EN	nižší desítky jedinců, mokřad Za benzinou (Marhoul et al. 2013)
ropucha obecná <i>Bufo bufo</i>	ohrožený	VU	spíše menší vodní plochy, blíže neupřesněný výskyt dle předchozího plánu péče
rosnička zelená <i>Hyla arborea</i>	silně ohrožený	NT	výskyt v území dle předchozího plánu péče, bez dalšího upřesnění
skokan hnědý <i>Rana temporaria</i>	–	VU	výskyt v území dle předchozího plánu péče, v NDOP poslední údaj z r. 2004
skokan skřehotavý <i>Pelophylax ridibundus</i>	kriticky ohrožený	NT	výskyt v území dle předchozího plánu péče, bez dalšího upřesnění
skokan štíhlý <i>Rana dalmatina</i>	silně ohrožený	NT	výskyt v území dle předchozího plánu péče, bez dalšího upřesnění
Plazi			
slepýš křehký <i>Anguis fragilis</i>	silně ohrožený	–	výskyt v území dle předchozího plánu péče, bez dalšího upřesnění
užovka obojková <i>Natrix natrix</i>	ohrožený	–	výskyt v území dle předchozího plánu péče, bez dalšího upřesnění
zmije obecná <i>Vipera berus</i>	kriticky ohrožený	VU	poslední údaj v NDOP z r. 2015, v širším okolí častý druh mokřadních lad
Ptáci			
čáp bílý <i>Ciconia ciconia</i>	ohrožený	NT	poslední údaj v NDOP z r. 2022
chřástal polní <i>Crex crex</i>	silně ohrožený	VU	poslední údaj v NDOP z r. 2022
jiříčka obecná <i>Delichon urbicum</i>	–	NT	poslední údaj v NDOP z r. 2022
konipas luční <i>Motacilla flava</i>	silně ohrožený	VU	poslední údaj v NDOP z r. 2022
krahujec obecný <i>Accipiter nisus</i>	silně ohrožený	VU	poslední údaj v NDOP z r. 2019
krkavec velký <i>Corvus corax</i>	ohrožený	–	poslední údaj v NDOP z r. 2022
křepelka polní <i>Coturnix coturnix</i>	silně ohrožený	NT	poslední údaj v NDOP z r. 2022
labuť velká <i>Cygnus olor</i>		VU	poslední údaj v NDOP z r. 2021
ledňáček říční <i>Alcedo atthis</i>	silně ohrožený	VU	poslední údaj v NDOP z r. 2022, v okolí poměrně často
luňák červený <i>Milvus milvus</i>	kriticky ohrožený	CR	poslední údaj v NDOP z r. 2022
luňák hnědý <i>Milvus migrans</i>	kriticky ohrožený	CR	poslední údaj v NDOP z r. 2021
krutihlav obecný <i>Jynx torquilla</i>	silně ohrožený	VU	blíže neupřesněný údaj z předchozího plánu péče
moták pochop <i>Circus aeruginosus</i>	ohrožený	VU	poslední údaj v NDOP z r. 2021
pisík obecný <i>Actitis hypoleucos</i>	silně ohrožený	EN	poslední údaj v NDOP z r. 2019

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
lejsek šedý <i>Muscicapa striata</i>	ohrožený	–	blíže neupřesněný údaj z předchozího plánu péče
rákosník velký <i>Acrocephalus arundinaceus</i>	silně ohrožený	VU	poslední údaj v NDOP z r. 2019
slavík obecný <i>Luscinia megarhynchos</i>	ohrožený	–	poslední údaj v NDOP z r. 2019
ťuhýk obecný <i>Lanius collurio</i>	ohrožený	NT	blíže neupřesněný údaj z předchozího plánu péče
vlaštovka obecná <i>Hirundo rustica</i>	ohrožený	NT	poslední údaj v NDOP z r. 2022
volavka popelavá <i>Ardea cinerea</i>	–	NT	poslední údaj v NDOP z r. 2019
žluva hajní <i>Oriolus oriolus</i>	silně ohrožený		poslední údaj v NDOP z r. 2019
Letouni			
netopýr černý <i>Barbastella barbastellus</i>	kriticky ohrožený	–	pozorování z r. 2022
netopýr hvízdavý <i>Pipistrellus pipistrellus</i>	silně ohrožený	–	pozorování z r. 2022
netopýr nejmenší <i>Pipistrellus pygmaeus</i>	silně ohrožený	–	pozorování z r. 2022
netopýr večerní <i>Eptesicus serotinus</i>	silně ohrožený	–	pozorování z r. 2022
Savci			
bobr evropský <i>Castor fiber</i>	silně ohrožený	–	poslední údaj v NDOP z r. 2012
vydra říční <i>Lutra lutra</i>	silně ohrožený	NT	trvalá přítomnost teritoriálních jedinců, poslední údaj v NDOP z r. 2022

* stupeň ohrožení dle červených seznamů ČR: cévnaté rostliny – Grulich (2017); bezobratlí – Hejda et al. (2017); obratlovci – Chobot & Němec (2017); kategorie ohrožení: CR – kriticky ohrožený, EN – ohrožený, VU – zranitelný, NT – téměř ohrožený, DD – chybějící údaje, proškrtuto – bez ohrožení (LC)

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

Niva Ploučnice je mladým terénním tvarem, který se vytvářel erozí a akumulací činností říčního toku v průběhu nejmladších geologických období. Tento proces značně urychlila zemědělské kultivace okolní krajiny, přičemž vývoj nivy pod vlivem povrchové vody pokračuje dodnes. K největším změnám koryta řeky a reliéfu nivy dochází za mimořádných povodňových stavů, významný formující vliv mají ale i častější povodně nižšího rozsahu, které se vyskytují téměř každoročně. Morfologii říčního koryta pak utvářejí i běžné průtoky, kdy voda nevystupuje z břehů.

Opakujícími se záplavami a nepřetržitou boční erozí toku v říčních zákrutech se vytváří a je udržován specifický stupňovitý reliéf říční nivy a meandrujícího říčního toku. Povodňový režim přispívá nejen k (re)modelaci říční nivy, ale k doplňování vody ve sníženinách, jež jsou pozůstatky dřívějšího říčního koryta a jež významně přispívají k biodiverzitě nivě. Záplavy také dotují nivní půdy živinami, což ovšem z hlediska ochrany přírody může mít i negativní důsledky (eutrofizace, která vyhovuje expanzivním a někdy též invazním druhům).

b) biotické disturbanční činitele

Dominantním vlivem je v části území pastva hospodářských zvířat, především skotu a koní. Ta je provozována na rozsáhlých plochách při levém břehu Ploučnice, východně od žizníkovského mostu, z velké části již za hranicemi přírodní památky. Pastva je zde značně intenzivní, a to jak z hlediska koncentrace zvířat na jednotku plochy, tak i s ohledem na téměř celoroční přítomnost zvířat, kdy vypasené porosty nemají dost času na regeneraci. Výsledkem je zjednodušená druhová skladba travních porostů, jejich nízký vzrůst, intenzivní sešlap půdy a spíše roztroušeně se vyskytující ruderalní zástupci ruderalní květeny. Nadměrné zatížení pastvou se týká poměrně velké části nivních a navazujících svahových luk, nejen v rámci PP.

Další vlivy biotických činitelů jsou na území přírodní památky vesměs nevýznamné, neboť se uplatňují se jen lokálně nebo s malou intenzitou.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Přírodní památka byla vyhlášena v r. 2014, do té doby zde žádný cílený ochranný management neprobíhal. V uplynulém období probíhalo sečení velké části nivních luk, ale jen s dílčími úpravami konvenčních postupů a jen při částečném naplnění návrhů prvního plánu péče (sečení v pruzích či na menších plochách, s rozdělením na více fází a ponecháním části porostů bez posečení). Nedošlo ani k obnovení údržby zpustlých luk, které zaujímají velkou část ZCHÚ. Na druhé straně pokračovala nepřiměřeně intenzivní pastva ve střední části území. Přírodní hodnoty území se tak spíše nezvýšily, v některých ohledech naopak klesly (zarůstání slatinných luk náletovými dřevinami).

b) lesní hospodářství

Na území přírodní památky (ani ve vyhlášeném ochranném pásmu) se nenacházejí žádné lesní pozemky, je zde však řada porostů, které lze v ekologickém smyslu považovat za les. Jedná se o různě zapojené porosty olše, břízy, osiky, borovice a dalších dřevin převážně mladého a středního věku (do cca 60 let), jež jsou výsledkem sukcese na dlouhodobě neudržovaných zamokřených loukách. Tyto porosty v současnosti nejsou významněji hospodářsky ovlivňovány a spíše v nich přibývá dřevní hmoty (vlivem věkového přírůstu i rozšiřování porostní plochy).

c) zemědělské hospodaření

Prakticky celou nivu Ploučnice v minulosti zaujímaly obhospodařované louky, případně pastviny, v sušších okrajových částech v malé míře i orná půda. Tato situace je zřejmá z historických map, počínaje I. vojenským mapováním z 60. let 18. století. Od roku 1938 využití území (včetně zastoupení kultur) již dokumentují letecké měřické snímky. Až do 60. let je v nich patrné hospodářské využití celé říční nivy, až na menší, patrně silněji zamokřené plochy. Dřeviny (resp. stromy) tvoří jen úzký břehový doprovod Ploučnice, řídce či jen na malých plochách jsou přítomny i na jiných místech. Nápadná jsou i větší plochy v západní části území, na některých snímcích je patrná i větší naplněnost říčního koryta. K výraznějšímu utlumu hospodaření dochází nejpozději v 70. letech, kdy část luk (nejvíce v jižní části přírodní památky) přestává být udržována a tento stav trvá prakticky dodnes. Na rozdíl od výše položených částí nivy Ploučnice je ale většina luk alespoň nepravidelně sečena (či vypásána), což umožňuje i relativně menší zamokření.

d) myslivost

Území přírodní památky náleží do honitby č. 5101110134 Žizníkov. Nachází se tu několik krmných a loveckých zařízení, myslivecká činnost je ale spíše nižší intenzity a nemá významnější vliv na přírodní hodnoty území a předměty ochrany.

e) rybářství

Dotčený úsek vodního toku je příležitostně využíván ke sportovnímu rybolovu. Ve vodách Ploučnice dominují jelec tloušť (*Squalius cephalus*), hrouzek obecný (*Gobio gobio*), plotice obecná (*Rutilus rutilus*) a okoun říční (*Perca fluviatilis*). Početný je také jelec proudník (*Leuciscus leuciscus*). Rybáři do toku vedle jelce tlouště a okouna říčního vysazují kapra obecného (*Cyprinus carpio*), lína obecného (*Tinca tinca*), cejna velkého (*Abramis brama*), lipana podhorního (*Thymallus thymallus*), štika obecnou (*Esox lucius*), candáta obecného (*Sander lucioperca*), bolena dravého (*Aspius aspius*) a místně nepůvodní ostroretku stěhovavou (*Chondrostoma nasus*).

f) rekreace a sport

Tok Ploučnice je v posledních cca 20 letech poměrně hojně využíván k vodáckému sportu, nejčastěji využívaný splavný úsek končí u žizníkovského mostu, někteří vodáci, kteří začínají ve Stráži pod Ralskem či v Novinách ale náročnou plavbu končí ještě výše proti proudu řeky. Vodáctví nicméně nemá na přírodní hodnoty území významnější viditelný vliv.

Při severní a východní hranici území probíhá cyklostezka, vybudovaná na tělese zrušené železniční trati. Na západě krátce zasahuje i do území přírodní památky (bývalý železniční násep a ocelový most přes Ploučnici). Provoz na cyklostezce je opět bez významnějšího vlivu na chráněné přírodní hodnoty území.

g) jiné vlivy

Menší část toku u žizníkovského mostu byla v r. 1994 regulována. Došlo k částečnému narovnání dvou či tří meandrů, výsledné vedení toku se ale nápadněji neliší od jeho přírodního průběhu a představuje ojedinělý zásah tohoto druhu v území. V územním plánu České Lípy je nicméně dosud udržován záměr na výstavbu suchého poldru, jehož zásobní prostor pokrývá většinu území přírodní památky. Jedná se o značně kontroverzní záměr, jehož realizace by ohrozila dosud téměř nenarušený přírodní vývoj nivy a říčního koryta a z pohledu ochrany přírody je tudíž jen stěží akceptovatelný. Navazujícím záměrem menšího rozsahu je revitalizace dolního toku Dobranovského potoka, které je ovšem na území přírodní památky bezpředmětná, neboť tok zde má přírodní charakter.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

Územní plán Česká Lípa, úplné znění po vydání změn č. 1, 4, 5, 6, 7 a 9, r. 2021.

V grafické části plánu péče chybí zakres nověji vyhlášených ZCHÚ, včetně PP Niva Ploučnice u Žizníkova. Naproti tomu je zde zakreslen návrh „suché nádrže“, která pokrývá většinu území přírodní památky a dále pak návrh na revitalizaci Dobranovského potoka, který rovněž zasahuje do zájmového území. V obou případech jde o záměry, které jsou v rozporu se zájmy ochrany přírody na území PP a EVL.

CHOPAV Severočeská křída.

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích

Název vodního toku	Ploučnice
Číslo hydrologického pořadí	1-14-03-054
Úsek dotčený ochranou (řkm)	38,9–46,0
Charakter toku	kaprová voda
Příčné objekty na toku	nejsou
Manipulační řád	není
Správce toku	Povodí Ohře, s. p.
Správce rybářského revíru	Severočeský územní svaz ČRS
Rybářský revír	441 049 Ploučnice 3
Zarybňovací plán	Podle materiálů KÚ Libereckého kraje je zarybňovací povinnost pro celý revír (včetně stojatých vod): 6000 dvouletých kaprů obecných 2500 dvouletých línů obecných 7000 jedinců tzv. „bílých ryb“ 2500 jednoletých štik obecných 1500 jednoletých candátů obecných 3000 jednoletých jelců tloušťů 400 jednoletých amurů bílých 50 jednoletých sumců velkých

Vodní tok Ploučnice (stejně jako drobnější stojaté vody) tvoří součást zákresu dílčích ploch na nelesních pozemcích a není vyčleněn do samostatné dílčí plochy.

2.4.2 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Neživou přírodu v zájmovém území zastupuje meandrující tok Ploučnice s navazující holocénní nivou s reliktu dřívějšího toku, včetně periodicky vysychavých stojatých vod. Tyto jevy jsou beze zbytku překryty dílčími plochami na nelesních pozemcích a v rámci nich jsou i zdokumentovány.

2.4.3 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky

Dílčí plochy (DP) mimo lesní pozemky pokrývají celé území přírodní památky. Jedná se o celkem 17 DP s různou výměrou, charakterizované podobným typem biotopu či způsobem využití. Jejich vymezení se do značné míry kryje s předchozím plánem péče (Marhoul et al. 2013), bylo však upřesněno, aby lépe odpovídalo aktuálnímu stavu území.

DP 1 a 5 zahrnují tok Ploučnice s břehovými doprovody, někdy i souvislejšími plochami mokřadních lad a mokřadních vrbín, včetně bylinných porostů nitrofilních druhů. Tyto plochy jsou dlouhodobě bez údržby.

DP 2, 3, 9 a 16 pokrývají nivní louky, které jsou z větší části alespoň nepravidelně sečené.

DP 4 představuje největší enklávu sukcesního lesa s převažující břízou a olší a navazujícími mokřadními olšinami. Do této DP byly zahrnuty i částečně vysychavé tůně, které na pionýrský les bezprostředně navazují.

DP 6 je nejmenší dílčí plochou, již tvoří soustava tůní s ochrannásky významnou květenou, obklopená pastevním areálem-

DP 7 a 10 jsou vymezeny v levobřežní části nivy, která je využívána jako téměř celoroční pastvina.

DP 8, 12, 13, 15, 15, 16 a 17 pokrývají dlouhodobě neudržované části nivních luk, jež mají v současnosti převážně charakter ochranný málo významných lad s převažujícími vysokými travami a někdy i nitrofilními bylinami, jen na části ploch se zachovala hodnotnější vegetace mírně degradovaných nivních luk a tužebníkových nebo ostricových lad.

DP 11 je vymezena na slatiništi s donedávna velmi hodnotnou květenou, v současnosti ale většinou porostlém náletovými dřevinami, pouze se zbytkovými plochami mokřadních lad.

Přílohy:

T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranných zásahů do území a závěry pro další postup

A. ekosystémy

ekosystém:	V1F – makrofytní vegetace přirozeně eutrofních a mezotrofních stojatých vod, V2 – makrofytní vegetace mělkých stojatých vod	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému (min. 1 ha)	Rozloha biotopu je dána celkovou výměrou stojatých vod, jež se dosti mění v průběhu sezóny i meziročně, v závislosti na hydrologické situaci. Ve shodě s obecnějšími trendy lze předpokládat, že tůně budou mít spíše tendenci ustupovat, tuto domněnku by ale bylo možné potvrdit jen v případě dlouhodobějšího detailního sledování. Nestálou veličinou je i výměra porostů makrofyt ve stojatých vodách.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	neznámý
stálá přítomnost makrofyt ve významné části vodní plochy	Vodní rostliny jsou přítomny na velké části výměry tůní, a to i těch, které periodicky vysychají.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
alespoň lokální přítomnost ochranných významnějších druhů	Květena tůní v západní části území je poměrně kvalitní, roste tu mj. žebatka bahenní (<i>Hottonia palustris</i>), voďanka žabí (<i>Hydrocharis morsus-ranae</i>), stolistek přeslenitý (<i>Myriophyllum verticillatum</i>), v březích např. šmel okoličnatý (<i>Butomus umbellatus</i>), který je na Českolipsku poměrně vzácným druhem. V tůních východně od žizníkovského mostu se vyskytují i další významné druhy rostlin, poměrně kvalitní je i flóra v tůních v jižní části PP. Z hlediska fauny jsou mělké stojaté vody klíčové pro rozmnožování vážek a obojživelníků.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	V4 – makrofytní vegetace vodních toků	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému (min. 5 ha)	Výměra biotopu je dána délkou říčního toku a jeho průměrnou šířkou, přičemž někdy i výrazněji kolísá v závislosti na aktuálním průtoku. V průměru se ale za poslední roky zřejmě významněji nemění.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

stálá přítomnost makrofyt ve významné části vodního toku	Při terénním šetření na jaře a v létě r. 2023 se makrofytní vegetace omezovala jen na nepočetné malé porosty zevaru jednoduchého (<i>Sparganium emersum</i>), jinak nebyly v korytě patrné žádné vodní rostliny (vyloučit ovšem nelze lokální výskyt vodních mechorostů). V minulých desetiletích byly na Ploučnici hojné porosty lakušníků (<i>Ranunculus</i> sect. <i>Batrachium</i>) a je pravděpodobné, že latentně přežívají dosud a při vhodnějších podmínkách zregenerují.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	neznámý

ekosystém:	extenzivně sečené nivní louky: T1.4 – aluviální psárkové louky, T1.5 – vlhké pcháčové louky, T1.9 – střídavě vlhké bezkolencové louky, s přechody k biotopu T1.1 – mezofilní ovsíkové louky	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému (min. 30 ha)	Současná výměra alespoň příležitostně sečených nivních luk mírně přesahuje 20 ha. Vyšší hodnota indikátoru byla stanovena z toho důvodu, že velkou část území pokrývají lada, jež se vyvinula z dlouhodobě neudržovaných luk.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý
floristicky bohaté porosty s typickou druhovou garniturou	Botanická hodnota dílčích porostů je proměnlivá, a to jak vlivem přírodních podmínek, tak i historie hospodářského využívání. Nej kvalitnější porosty se nacházejí v západní části PP, v dalších částech ZCHÚ převažují druhově chudé, někdy i hospodářsky degradované porosty, které se střídají s kratšími úseky hodnotnějších travníků. Tento stav se v posledních letech zřejmě výrazněji nemění.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý
omezený výskyt expanzivních druhů	V pravidelně sečených porostech se nežádoucí expanzivní druhy ve větší míře nevyskytují, výrazně častější jsou na plochách dlouhodobě neudržovaných.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
pravidelná údržba porostů sečením umožňující vývoj hmyzu	Sečení dosud probíhalo víceméně konvenčním způsobem, tj. naráz na velkých plochách, přestože zřejmě menších než v minulosti. Organizace sečí, jak je navrhována v předchozím plánu péče, nebyla uplatněna, stejně jako plošný rozsah. Podobná situace se ale týká i řady jiných lokalit, naopak případy správné aplikace pruhové či mozaikovitě seče, včetně důsledné „rotace ploch“, jsou stále jen ojedinělé.	
	stav:	špatný
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	T5.3 – kostravové travníky písčin	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
rozloha ekosystému (min. 0,5 ha)	Biotop je vyvinut na jedné větší ploše v západní části PP a okrajově i při jižním okraji území. Jeho výměra je dána rozsahem písčitých půd, který se mění jen po velkých záplavách.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
druhově bohaté porosty s ochrannářsky významnou květenou	Dotčené porosty hostí typickou květenou s výskytem řady ochrannářsky významných druhů, jako je např. trávníčka obecná (<i>Armeria elongata</i>) či smldník olešníkový (<i>Peucedanum oreoselinum</i>).	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	vlhká nivní lada (T1.6 – vlhká tužebníková lada, M1.1 – rákosiny eutrofních stojatých vod, M1.7 – vegetace vysokých ostřic, M7 – bylinné lemy nížinných řek)
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům
rozloha ekosystému (max. 20 ha)	U tohoto ekosystému je požadavek na snižování jeho výměry oproti současnému stavu (přibližně uvedených 20 ha), neboť představuje většinou méně hodnotná degradační stadia nivních luk, zatímco kvalitnější porosty typu ostřicových a tužebníkových lad jsou zastoupeny jen menšinou. Poměr sečených a dlouhodobě opuštěných luk je v posledních desetiletích zřejmě stabilní, změnit jej lze pouze rozšířením ochrannářského managementu na dosud neudržované plochy.
	stav: dobrý
	trend vývoje: setrvalý
převaha druhově bohatších porostů typu tužebníkových, ostřicových a travních lad	Tento indikátor souvisí s předchozím. Většinu lad dnes tvoří botanicky nepříliš hodnotné porosty s převažující chrasticí, případně rákosem, třtinou a nitrofilními bylinami, tyto porosty přitom často obsazují plochy, které jsou poměrně dostupné pro strojní sečení a lze tak na nich postupně obnovit nivní louky.
	stav: špatný
	trend vývoje: setrvalý
nitrofilní druhy tvoří podstatnou složku většiny porostů	Výskyt nitrofilních rostlin (nejčastěji kopřivy dvoudomé, ale např. i netýkavky malokvěté, opletníku plotního či svízele přituly) je na mnohých plochách hojný, i když tyto jen zřídka představují vůdčí složku porostů.
	stav: zhoršený
	trend vývoje: setrvalý
minimální výskyt invazních druhů	Z invazních druhů se nejčastěji vyskytují netýkavky – vcelku běžně n. malokvětá (<i>Impatiens parviflora</i>) a roztroušeně n. žláznatá (<i>I. glandulifera</i>). Další druhy (např. třapatka – <i>Rudbeckia laciniata</i> nebo štetinec – <i>Echinocystis lobata</i>) se vyskytují pouze vzácně, anebo jde o sice hojné, ale málo problematické rostliny (např. dvouzubec černoplodý – <i>Bidens frondosa</i>).
	stav: zhoršený
	trend vývoje: setrvalý

ekosystém:	L1 – mokřadní olšiny, L2.2 – údolní jasanovo-olšové luhy
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům
rozloha ekosystému (min. 5 ha)	Jedná se o sukcesní porosty, jež se v průběhu posledních cca 50 let spontánně rozšířily na neudržované zemědělské půdě. Lze očekávat jejich postupné rozšiřování, a to jak na úkor dosavadních mokřadních lad s nesouvislými porosty stromů a keřů, tak i na úkor kontaktních luk, pokud nebudou důsledně vysekávány jejich okraje. V lokalitě Mokřiny u Žizníkova již náletové dřeviny pohltily většinu cenných slatinových luk a jejich další expanze není v zájmu ochrany přírody.
	stav: dobrý
	trend vývoje: zlepšující se
převažující stupeň přirozenosti „les přírodě blízký“	Kritéria hodnocení stupňů přirozenosti lesních porostů příliš nepočítají s vývojově mladými (pionýrskými) lesy. Na jedné straně jde o porosty, které jsou převážně až zcela výsledkem přírodních procesů, na druhé straně ale postrádají delší kontinuitu lesního vývoje, k níž se hodnocení vztahuje. Porosty starší 50 let by při volnější interpretaci mohly být považovány za les přírodní, přiměřenější je ale použití „nižšího“ stupně přirozenosti, tj. les přírodě blízký. Ten by již bylo možné aplikovat na nejstarší pionýrské lesy v území.
	stav: zhoršený
	trend vývoje: zlepšující se
porosty s typicky vyvinutým bylinným patrem	Bylinné patro dotčených lesních porostů tvoří z velké části lesy předchozích nelesních společenstev, dále pak běžné lesní druhy s širokou ekologickou amplitudou. Naopak charakteristické druhy lesů s dlouhou kontinuitou vývoje jsou zastoupeny jen sporadicky. Dosycení podrostu těmito druhy bude trvat dlouhá desetiletí až století.

	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	setrvalý

B. druhy

druh:	modrásek bahenní – <i>Phengaris nausithous</i>	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
opakované nálezy druhu v území	Druh se v území vyskytuje trvale a s poměrně velkou početností, z posledních cca 10 let existuje více záznamů.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

druh:	modrásek očkovaný – <i>Phengaris teleius</i>	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
opakované nálezy druhu v území	Druh se v území vyskytuje spíše roztroušeně či lokálně, v posledních cca 10 let existuje více pozorování.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

druh:	ohniváček černočárný – <i>Lycaena dispar</i>	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
opakované nálezy druhu v území	Z území existuje jediné pozorování z r. 2010 (1 ex.), z čehož lze usuzovat, že jde o druh spíše vzácný a jen nahodile pozorovaný.	
	stav:	zhoršený
	trend vývoje:	nejasný

druh:	klínatka rohatá – <i>Ophiogomphus cecilia</i>	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
opakované nálezy druhu v území	Jde o sledovaný druh, který má z území velký počet pozorování, většinou ale z období před r. 2010, poslední záznamy v NDOP jsou z r. 2017 a 2019. Z dostupných dat lze nabýt dojmu, že jde o druh ustupující, neboť z doby před cca 20 let existuje velké množství záznamů se stovkami živých jedinců či svlečků, zatímco z posledních let je to vždy jen do 5 jedinců či exuvií.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	nejasný

druh:	vydra říční – <i>Lutra lutra</i>	
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům	
opakované nálezy druhu v území	Jde o druh, který v širším území žije trvale, v NDOP je doložen pozorováními z r. 2016 a 2022.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

druh:	losos obecný – <i>Salmo salar</i>		
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje druhu ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům		
potvrzený výskyt druhu v území	Losos je do povodí Ploučnice opakovaně vysazován od roku 1997, doklady o jeho migraci níže po proudu (či zpětném tahu dospělých ryb) ale ze zájmové lokality nejsou.		
	stav:	špatný	
	trend vývoje:	setrvalý	

C. útvary neživé přírody

útvary neživé přírody:	meandrující tok Ploučnice		
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům		
koryto řeky není ovlivněno regulačními zásahy ani jinými zemními pracemi	Ploučnice má v dotčeném úseku takřka souvisle přírodní koryto, jedinou známou výjimkou je krátký regulovaný úsek u žizníkovského mostu, kde však úpravy toky z 1. pol. 90. let minulého století byly provedeny šetrným způsobem a nejsou na první pohled patrné.		
	stav:	dobrý	
	trend vývoje:	setrvalý	
je zachováno přirozené kolísání průtoků s častými záplavami	Průtoky v Ploučnici jsou závislé na hydrometeorologické situaci v povodí (tj. srážkách a výparu v delším časovém úseku) a nejsou výrazněji regulovány vodohospodářskými stavbami. Na horní Ploučnice se sice nachází vodní dílo Stráž pod Ralskem, to je však schopné zachytit jen menší část průtoků na říčních profilech v zájmovém území. V souvislosti s klimatickými změnami ale obecně dochází ke snižování vydatnosti pramenů a tím i průměrných průtoků ve vodotečích, přičemž povodí Ploučnice je zasaženo více než jiné oblasti v Čechách. S tím pak souvisí nižší hydromechanická síla vodního toku a nižší hodnoty maximálních průtoků (povodňových stavů), jež pak mají za výsledek dlouhodobější stabilizaci reliéfu nivy.		
	stav:	zhoršený	
	trend vývoje:	zhoršující se	

útvary neživé přírody:	niva Ploučnice		
indikátory cílového stavu	aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje útvaru neživé přírody ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům		
říční niva není výrazněji dotčena terénními úpravami	V dotčeném úseku nivy se nacházejí dva příčné objekty antropogenního původu – zemní těleso silnice u Žizníkova a zemní těleso zrušené železniční trati při západním okraji území. Další podobný objekt (násyp nové železniční trati) se nachází při jižní hranici území, u Vítkova. V dalších částech má již niva přírodní reliéf, bez zřejmých výraznějších terénních úprav. Určitou výjimku pak tvoří již zmíněná regulace krátkého úseku říčního koryta u žizníkovského mostu. Popsaný stav nemusí být definitivní, neboť v platném územním plánu České Lípy je zahrnut záměr na výstavbu suché nádrže, jejíž cca 200 m dlouhá hráz je situována do střední části území přírodní památky. Tento návrh je z pohledu ochrany přírody nežádoucí a spíše i bez praktického významu.		
	stav:	zhoršený	
	trend vývoje:	nejasný	
neprobíhá výraznější eutrofizace nivy při povodňových událostech ani ukládání naplavených odpadů	Vody Ploučnice lze označit za mezotrofní až eutrofní, vzhledem k dlouhému průtoku mimo souvisleji obydlená území a zdroje znečištění ze zemědělské či průmyslové výroby jsou vody poměrně čisté a nepřispívají k výraznější eutrofizaci území. Nebyl pozorován ani častější výskyt splavených odpadků, jako je tomu u řady jiných toků.		
	stav:	dobrý	
	trend vývoje:	setrvalý	

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Určité spory mohou vzniknout při stanovení optimální péče o travní porosty. Z botanického pohledu je žádoucí, aby běžné nivní louky byly sečeny spíše častěji a v různých termínech, bez ponechávání větších neposečených ploch. Pro účely zajištění nerušeného vývoje bezobratlých je ale preferována spíše nižší intenzita seči a ponechání významné části ploch neposečených, pro ochranu modrásků je velmi nežádoucí sečení v srpnu. Tyto rozpory ovšem nejsem zásadní a lze je snadno překlénout přijatelným kompromisem.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o vodní ekosystémy

Současný stav vodního toku Ploučnice je vyhovující a měl by být spíše zachován. Zásadní je zachování přírodního charakteru říčního koryta, které by nemělo být jakkoliv upravováno, žádoucí je i minimalizace zásahů do břehových porostů. Kvalita vody se zdá být poměrně dobrá, absence souvisleji vyvinuté makrofytní vegetace ale ukazuje na její možné kolísání. Veškerá opatření na zvýšení kvality vody v řece jsou proto žádoucí, stejně jako preventivní kontroly čistoty vody.

b) péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Jde prakticky o veškeré území přírodní památky mimo vodní toky a plochy. Patří sem otevřené biotopy luk, pastvin a mokřadních lad, jakož i různě zapojené porosty stromů a keřů. Obecná doporučení pro tyto hlavní typy ekosystémů lze formulovat následovně:

Louky, tj. travní porosty v současnosti udržované alespoň občasným kosením. Základní interval sečení je jednou za rok, s ohledem na vývoj modrásků zhruba nejpozději do konce června. V případě potřeby je možné část porostů pokosit až později, ne však v průběhu srpna. Sečení je třeba provádět lištovou sekačkou, s vyšším nastavením lišty. Seč by měla probíhat v pružích o šířce do 10 metrů, mezi jednotlivými pruhy je třeba ponechat neposečený pruh zhruba poloviční šířky, který se pokosí až při dalším zásahu (tj. zpravidla v následujícím roce). Louky je třeba sekat až do krajů, nikoliv nutně v každém roce, ale aspoň jednou za dva roky, aby se předešlo rozšiřování lad.

Pastviny, tj. travní porosty, které jsou v poslední době pravidelně vypásány. Stávající porosty jsou nadměrně zatěžovány a pokud to bude možné, měly by být paseny kratší dobu, případně menším počtem zvířat. Období pastvy by měla být přerušena alespoň měsíc trvajících přestávkami, během nichž bude moci porost regenerovat. Nižší intenzita využití je žádoucí zejména v zamokřenější části území na přechodu do slatiniště (DP 10).

Opuštěné louky s bylinotravními lada různého charakteru. Jelikož jde ve většině případů o biologicky málo hodnotná degradačního stádia dřívějších nivních luk, je navrhováno jejich obnovení. Vhodným postupem je kosení příslušných porostů dvakrát ročně, kdy při každé seči budou ponechány neposečené pruhy tvořící úhrnem 1/4 až 1/3 celé plochy a tyto budou pokoseny při dalším zásahu. Dvojí seč bude realizována v závislosti na vývoji porostu 3 až 5 let po sobě, poté se obnovená louka bude kosit již jen jednou ročně v pružích, stejně jako v případě stávajících luk (viz výše). Botanicky kvalitnější lada (zpravidla na trvale zamokřených plo-

chách) budou koseny s nižší intenzitou – v rámci obnovy jednou ročně, poté každým druhým rokem.

Sukcesní vegetace s vysokým podílem dřevin stromového či keřového vzrůstu (lesy, většinou mladšího věku, mokřadní vrby, volně zapojené porosty s převahou vrb, olše, střemchy aj.). U tohoto typu vegetace nejsou uvažovány žádné výraznější zásahy, předpokládá se jejich ponechání přírodnímu vývoji a zamezení jejich rozrůstání na úkor přilehlých nivních luk. V případě porostů na slatiništi (dílčí plocha 11) je pak vhodná i jejich výraznější plošná redukce, aby se obnovily hodnotné nelesní biotopy. Tomuto zásahu by ale měl předcházet biologický průzkum, který by ověřil současný potenciál lokality.

d) péče o populace a biotopy rostlin a hub

Specifická opatření pro ochranu jednotlivých druhů rostlin nejsou navrhována, postačí základní management příslušných biotopů. V případě zjištěných výskytů vzácnějších druhů (jde zejména o lokalitu Mokřiny u Žizníkova, DP 10 a 11) je možné navrhnout lokální opatření jako je např. obsekávání nebo i ochrana před zvěří.

e) péče o populace a biotopy živočichů

Specifická opatření pro ochranu jednotlivých druhů či skupin živočichů nejsou navrhována, v případě potřeby je ale lze navrhnout a realizovat.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

viz přílohu T2

Příloha:

T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

M3 – Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo je vymezeno pouze na relativně malé ploše při jihozápadním okraji přírodní památky. Zahrnuje zrašelinělé mokřiny, v současnosti pokryté mladší mokřadní olšinou a smíšeným borem se zbytkovými světlinami. Jelikož jde o nelesní pozemek, nepředpokládá se zde lesnické hospodaření. V návaznosti na okolní biotopy širší lokality Mokřiny u Žizníkova je vhodné provést doplňkový biologický průzkum a na základě jeho zjištění rozhodnout, zda porosty budou i dále ponechány přírodnímu vývoji anebo bude v nějakém rozsahu obnoveno dřívější bezlesí.

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Přírodní rezervace je geometricky zaměřena a vyznačena obvyklým způsobem v terénu. Některé hraniční tabule jsou již poškozené či ležící na zemi a proto by měly být opraveny. Značení hranice PP je v jihovýchodní části vyznačeno v delším úseku chybně a mělo by být uvedeno do souladu s katastrálním vymezením.

Pruhové značení je třeba obnovit alespoň jednou za dobu platnosti plánu péče, chybějící či poškozené tabule je nutno udržovat dle potřeby.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

a) vyhlášovací dokumentace

V případě nového vyhlášení přírodní památky upravit předmět ochrany tak, aby zahrnoval i biotopy nivních luk a nikoliv pouze „komplex mokřadů“, jak je tomu nyní.

b) návrhy potřebných správních rozhodnutí o výjimkách, povoleních nebo souhlasech

V případě projednávání záměru na vybudování suché nádrže (poldru) tento záměr nepovolovat z důvodu zásadního rozporu se zájmy ochrany přírody v daném ZCHÚ i překryvné EVL, a to jak s ohledem na závažný zásah do přírodního reliéfu nivy, tak i ovlivnění povodňových průtoků, jež mají klíčový formující vliv na chráněné ekosystémy a jejich dílčí složky. Stejně tak vyslovit nesouhlas se záměrem na revitalizaci Dobranovského potoka na území přírodní památky, neboť jeho tok zde má přírodní koryto a jeho technická úprava postrádá smysl.

c) ostatní

bez návrhu

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

bez návrhu

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Postačí údržba existující informační tabule pod žizníkovským mostem.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Vzhledem k zastarávání biologických dat, z důvodu probíhajících sukcesních změn vegetace je žádoucí provést botanický a entomologický průzkum lokality Mokřiny u Žizníkova, a to i v rámci ochranného pásma a blízkého okolí vně hranic PP. Dle zjištěných skutečností pak navrhnout optimální režim využití těchto ploch (jedná se o dílčí plochy 10 a 11 tohoto plánu péče), zejména pak rozhodnout, zda je účelné obnovovat slatinné louky, jež z větší části již zarostly náletovými dřevinami.

Dále je žádoucí provádět průběžné sledování stavu předmětů ochrany, především druhů, a to nejlépe v rámci celé EVL. Terénní šetření by mělo probíhat v intervalu cca 5 let (případně i častěji), nejlépe tak, aby poslední data byla bezprostředně předcházela zpracování nového plánu péče.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
obnova hraničního značení, včetně zpřesnění		1×	100 000,–
obnova informační tabule		dle potřeby	20 000,–
sečení, včetně obnovy luk*	37,5 ha	10×	12 000 000,–
doplňující biologický průzkum lokality Mokřiny u Žizníkova		5×	50 000,–
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			12 170 000,–

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

*Je uvažována maximální varianta, s každoročním sečením na ploše 37,55 ha, z toho 10,55 ha připadá na obnovu luk, u nichž jsou v prvních pěti letech uvažovány 2 seče ročně, v dalších 5 letech již pouze 1 seč. Reálný rozsah sečí by ale byl cca o 1/3 nižší, neboť část ploch by měla při každé seči zůstat neposečena (s tím, že bude pokosená během dalšího zásahu). Cena prací vychází z Nákladů obvyklých opatření r. 2024, pro sečení lehkou mechanizací, s celkovou přírůžkou 60 %, tj. přibližně 28 000,– Kč/ha (cena bez DPH). Reálná cena se může od vypočtené významně odlišovat, a to i s přihlédnutím k inflaci.

Uvažována byla i méně ambiciózní varianta, která počítá s kosením na celkem 29,5 ha, z toho jsou 20,8 stávající louky (1 seč ročně) a 8,7 ha obnova luk (2 seče v prvních až pěti letech a po 1 v dalším období). Této variantě odpovídá celková částka cca 9 500 000 Kč.

V případě omezených zdrojů lze přistoupit i na výraznější omezení ploch sečení a jejich frekvence, je však velmi žádoucí, aby bylo přistoupeno alespoň k dílčí obnově degradovaných luk, i za cenu méně intenzivních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

- Anonymus (2018): Osnova plánů péče o národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní památky a jejich ochranná pásma. – MŽP ČR, Praha.
- Demek J. & Mackovčín P. [eds.] (2006): Zeměpisný lexikon ČR. Hory a nížiny. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Brno, 580 pp.
- Grulich V. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – Příroda, 35: 75–132.
- Hejda R., Farkač J. & Chobot K. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobartlí. – Příroda, Praha, 36: 1–612.
- Chobot K. & Němec M. [eds.] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda, Praha, 34: 1–182.
- Chytrý M. [ed.] (2007–2013): Vegetace České republiky. 1.–4. díl. – Academia, Praha.
- Chytrý M., Kučera T., Kočí M., Grulich V. & Lustyk P. [eds.] (2010): Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha.
- Kaplan Z., Danihelka J., Chrtěk J. jun., Kirschner J., Kubát K., Štech M. & Štěpánek J. (eds.) (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – 1168 p., Academia, Praha.
- Kučera J., Váňa J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: update of the checklist and Red List and a brief analysis. – Preslia 84: 813–850.
- Mackovčín P., Sedláček M. & Kuncová J. [eds.] (2002): Liberecko. In: Mackovčín P. & Sedláček M. (eds.), Chráněná území ČR, svazek III. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a Ekocentrum Brno, Praha, 331 pp.

- Marhoul P., Hrázský Z., Šturma J., Dušek J., Křesina J. & Matějka K. (2013): Plán péče o přírodní památku Niva Ploučnice u Žizníkova na období 2014–2023. – Ms. [depon. in: AOPK ČR Praha, volně ke stažení na <https://drusop.nature.cz>]
- Knauerová M. (2003): Mapování biotopů soustavy Natura 2000 a Smaragd. L0111 Česká Lípa-Žizníkov (mapové listy 02-42-09, 02-42-10). Závěrečná zpráva. – Ms. [depon. In: AOPK ČR, Praha]
- Machová I. (1997): Flóra Mokřin u Žizníkova (okr. Česká Lípa). – Severočeskou Přírodou, 30: 103–110.
- Machová I. (2000): Flóra a vegetace středního toku Ploučnice. – Severočeskou Přírodou, suppl. 12: 29–48.
- Mikyška R., Neuhäusl R. & Neuhäuslová Z. (1969): Geobotanická mapa ČSSR 1:200 000. 1. České země. List M-33-IX Děčín. – Academia a Kartografické nakladatelství, Praha.
- Neuhäuslová Z. et al. (1998): Mapa potenciální přirozené vegetace České republiky (1:500 000). – Academia, Praha.
- Petríček V. [ed.] et al. (1999): Péče o chráněná území. I. Nelesní společenstva. – Agentura ochrany přírody a krajiny, Praha.
- Quitt E. (1971): Klimatické oblasti ČSSR. – Stud. Geogr., Brno, 16: 1-74 (mapa).
- Skalický V. (1988): Regionálně fytogeografické členění ČSR. – In: Květena ČSR, díl 1., Academia, Praha, 103-121.
- Vyhláška č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona ČNR č. 114/1992 Sb.
- Vyhláška č. 45/2018 Sb., o plánech péče, zásadách péče a podkladech k vyhlášení, evidenci a označování chráněných území.

vlastní terénní šetření v roce 2023

Archivní mapy: <https://ags.cuzk.cz/archiv>

Geologická mapa ČR 1:50 000: <https://mapy.geology.cz/geocr50/>

Geoportál ČÚZK: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>

Geoportál Libereckého kraje: <https://geoportal.kraj-lbc.cz>

Klimatické mapy: <https://www.chmi.cz/historicka-data/pocasi/mapy-charakteristik-klimatu>

Mapy I. vojenského mapování: <http://oldmaps.geolab.cz/>

Pladias – databáze české flóry a vegetace: <https://pladias.cz>

Portál AOPK ČR: https://portal.nature.cz/publik_syst/ctihtmlpage.php?what=3&nabidka=hlavni

Půdní mapa ČR 1:50 000: <https://mapy.geology.cz/pudy>

4.3 Seznam používaných zkratek

DP – dílčí plocha

EVL – evropsky významná lokalita

OP – ochranné pásmo

PP – přírodní památka

ZCHÚ – zvláště chráněné území

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

RNDr. Richard Višňák, Ph.D., Stráž pod Ralskem

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T2 – Popis **dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodům 2.4.2, 2.4.3 a 2.4.4 a k bodu 3.1.2).

Mapy: Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3 – **Mapa dílčích ploch a objektů**

Vrstvy: Příloha V1 – **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Fotografie: Příloha F1 – **Vybraná fotodokumentace**

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje

Tabulka T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo nelesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
1	7,96	Meandrující tok Ploučnice se stromovými a keřovými plášti, místy i souvislejšími porosty mokřadních vrbin, na jihu v krátkém příkrém svahu lipodubový háj, v zaplavované nivě mokřadní lada, místy s vyšším podílem nitrofilních bylin. Cíl péče: převážně přírodní vývoj porostů – přirozená mozaika biotopů s různým podílem stromů, keřů a bylin	bez zásahu, případně lokální redukce mokřadních lad sečenním			
2	2,72	Stupňovitá říční niva s nepravidelně sečenými hygrofilními i mezofilními trávníky, ve sníženinách s převahou vysokých ostřic, porosty různé kvality. Výskyt modrásků r. <i>Phengaris</i> . Cíl péče: pravidelně sečené nivní louky s vyšší druhovou diverzitou	sečení lištovou sekačkou v pružích šířky do 10 m, mezi nimiž budou ponechány užší neposečené pruhy (v šířce cca 5 m), které budou posečeny v následujícím roce	1	1× ročně, první polovina června	každý rok
3	13,00	rozsáhlá nivní louka, v posledních letech na většině plochy pravidelně sečená, jen při západním okraji zanedbaná; mezofilní až hygrofilní trávníky, s ostrůvky keřových vrb, na západě menší písčité enkláva s nízkým kostřavovým trávníkem, v blízkosti silnice ruderalizováno. Výskyt modrásků r. <i>Phengaris</i> . Cíl péče: každoročně sečené trávníky s typickým druhovým složením a s minimálním podílem dlouhodobě neudržovaných ploch	sečení lištovou sekačkou v pružích šířky do 10 m, mezi nimiž budou ponechány užší neposečené pruhy (v šířce cca 5 m), které budou posečeny v následujícím roce	1	1× ročně, první polovina června	každý rok
4	3,93	Remízek, volně zapojený porost starší břízy s příměsí olše a osiky, v podrostu s hojnou střemchou. Dále na západ navazují mokřadní vrby, při jižním okraji remízku se nachází soustava mělkých tůní, zčásti sezónně vysychajících. Cíl péče: stromové a keřové porosty s ± přírodním vývojem, zachování tůní, nejlépe v nižším, otevřeném porostu	sečení břehové vegetace kolem tůní a redukce náletových dřevin, vlastní remízek a mokřadní olšiny ponechat bez zásahu	2	začátek nebo konec veg. sezóny	1× za 3 roky
5	13,98	Meandrující tok Ploučnice s břehovými doprovody charakteru volně zapojených stromových a keřových porostů a navazující degradační stádia nivních luk (porosty chrastice, rákosu, tužebníková a ostřicová lada), plochy dlouhodobě bez údržby, při jv. okraji plochy soustava vysychavých tůní Cíl péče: převážně přírodní vývoj, s možnou lokální redukcí lad sečením v místě jejich většího plošného rozsahu	bez zásahu, s možnou redukcí bylinných lad při sečení přilehlých luk			
6	0,39	Soustava tůní při okraji pastviny, s bohatou makrofytní vegetací mělkých vod a břehové zóny, nejcenější biotopy tohoto typu na území PP. Cíl péče: zachování současného stavu s omezením vstupu hospodářských zvířat	bez zásahu, zamezit intenzivnímu pohybu dobytka v březích tůní			
7	6,96	Plochá niva s mělkými, periodicky zaplavovanými sníženinami (relikty dřívějšího říčního koryta); pastvina skotu a koní s intenzivním využitím po celou vegetační sezónu s nepříznivými dopady na druhovou diverzitu trávníků. Cíl péče: pastva s nižší intenzitou, nejlépe v kombinaci se sečením	extenzivní pastva od května do září, s přestávkami alespoň 1 měsíc na regeneraci porostů, případně střídání pastvy a sečení	1	sečení: květen–červen a červenec–srpen, posečení případných nedopasků: září	každý rok

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
8	2,41	Zpustlá nivní louka s mozaikou rákosových, chřastivých a tužebníkových lad, místy i s vysokými ostrícemi, floristicky dosud poměrně kvalitní porosty. Cíl péče: alespoň příležitostně sečená louka, podpora vysokobylinných porostů s cennou květenou	obnova zpustlé louky, sečení 2× ročně alespoň 3 roky po sobě, poté 1× ročně, v zachovánejších částech lad zásahy s nižší intenzitou (tj. zpočátku 1× ročně, později 1× za 2 roky)	2	červenec-srpen	nejméně 1× za 2 roky
9	10,01	Rozsáhlá nivní louka při pravém břehu Ploučnice, pravidelně sečené, většinou krátkostébelné a floristicky zpravidla chudší trávníky, místy až mezofilního typu. Při úpatí svahu zazemněné staré koryto s mokřadní vegetací (zejména s vysokými ostrícemi), na JV menší pastvina, dále okrajově chřastivá lado, ostrůvky mokřadních vrbín a dalších náletových dřevin. Výskyt modrásků r. <i>Phengaris</i> . Cíl péče: trvale udržované louky, alternativně i přepásané, ale s nižší intenzitou než na levém břehu řeky	sečení lištovou sekačkou v pruzích šířky do 10 m, mezi nimiž budou ponechány užší neposečené pruhy (v cca poloviční šířce), které budou posečeny v následujícím roce; na části plochy je možná extenzivní pastva	1	první pol. června	každý rok
10	2,83	Otevřená část lokality „Mokřiny u Žizníkova“. Vlhčí levobřežní část nivy s odvodňovacími příkopy, na přechodu do slatinných poloh. Poměrně intenzivní pastvina koní a skotu, krátkostébelné trávníky, na jihu vyšší, se sítinami a vlhkomilnými druhy, botanicky nepřilíší významně. Cíl péče: extenzivně využívané travní porosty, ideálně jako střídavé pastviny (případně louky)	extenzivní pastva od května do září, případně pruhové sečení s možným rozdělením na 2 fáze; provést dodatečný botanický průzkum a identifikovat místa s případnými výskyty ohrožené květeny a tyto dle potřeby vyčlenit z pastviny a udržovat pouze sečením	1	seče: květen-červen, červenec-srpen	každý rok
11	1,83	Lesní část lokality „Mokřiny u Žizníkova“. Mladé mokřadní olšiny a nerovnoměrně zapojené smíšené porosty borovice, břízy pýřité a olše, v podrostu s krušinou a vrbou popelavou. Zbytkové plochy slatinných bezlesí s vysokými ostrícemi, tužebníkem a dalšími druhy, v podrostu olšiny místy hojně bledule jarní (<i>Leucojum vernum</i>). Ještě před 20 lety byla z širšího prostoru uváděna řada ochrannásky významných druhů rostlin, část z nich ale zřejmě ustoupila v důsledku plošného převládnutí náletových dřevin. Cíl péče: zachování, případně rozšíření světlin a podpora populací vzácných a ohrožených druhů	sečení křovinořezem na otevřených plochách, s redukcí náletových dřevin, části se zapojeným stromovým porostem zatím bez zásahu – o budoucím managementu rozhodnout až po provedení dodatečného botanického a entomologického průzkumu	1	sečení červenec-září	1× za 2 roky
12	1,15	Pravostranná část nivy Ploučnice při zaústění Dobranovského potoka, ve východní části poměrně zachovalá nivní (metlicová) louka, na většině plochy zpustlá psárková louka přerostlá chřasticí s hojnou kopřivou. Cíl péče: alespoň příležitostně sečená louka v celé ploše až k říčnímu pobřeží	obnova degradované louky – sečení 2× ročně alespoň 3 roky po sobě, s vynecháním pruhů či plošek s celkovou výměrou cca 1/3 plochy do příštího zásahu	2	červen-srpen	každý rok
13	3,82	Zpustlá psárková louka zarostlá chřasticí (<i>Phalaris arundinacea</i>), při jižním okraji též rákosem (<i>Phragmites australis</i>), druhově chudý porost. Při severním okraji mělká tůňka propojená s říčním tokem, bez významnější vegetace. Cíl péče: alespoň příležitostně sečená louka	obnova degradované louky – sečení 2× ročně alespoň 3 roky po sobě, s vynecháním pruhů či plošek s celkovou výměrou cca 1/3 plochy do příštího zásahu, v dalších letech sečení 1× ročně nebo 1× za 2 roky	2	červen-srpen	alespoň 1× za 2 roky
14	0,54	Zpustlá nivní louka zarůstající chřasticí a rákosem, místy netýkavka žláznatá (<i>Impatiens glandulifera</i>). Při východním okraji periodické tůně s pláštěm mokřadní vrbiny. Cíl péče: alespoň příležitostně sečená louka	obnova degradované louky – sečení 2× ročně alespoň 3 roky po sobě, s vynecháním pruhů či plošek s celkovou výměrou cca 1/3 plochy do příštího zásahu, v dalších letech sečení 1× ročně nebo 1× za 2 roky	2	červen-srpen	alespoň 1× za 2 roky

označení díleč plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
15	1,89	Zpustlá nivní louka rozdělená a ohraničená liniemi keřových vrb, porost s převahou chřastice rákosovité, místy se třtinami, tužebníkem a vysokými ostricemi, na jihu s častými nitrofilními bylinami. Cíl péče: příležitostně sečená louka, s možností redukce náletových dřevin	obnova degradované louky – sečení 2× ročně alespoň 3 roky po sobě, s vynecháním pruhů či plošek s celkovou výměrou cca 1/3 plochy do příštího zásahu, v dalších letech sečení 1× za 2 roky, dle potřeby redukce náletových dřevin	2	červen-srpen	1× za 2 roky
16	3,14	Pravidelně sečené nivní louky proměnlivého složení, na severu floristicky chudé, na jihu i s vyšším podílem bylin, místy spíše mezofilního charakteru, zčásti i ruderalizované, při východním okraji do PP krátce zasahuje písčité návrší se suchomilným trávníkem. Výskyt modrásků r. <i>Phengaris</i> . Cíl péče: pravidelně udržované louky bez hnojení a dosevu kulturních pícnin	sečení lištovou sekačkou v pruzích šířky do 10 m, mezi nimiž budou ponechány užší neposečené pruhy (v cca poloviční šířce), které budou posečeny v následujícím roce; na části plochy je možná extenzivní pastva		první pol. června	každý rok
17	1,09	Opuštěná nivní louka při levém břehu Ploučnice, přerostlá chřasticí, na jihu též rákosem, pod elektrovodem narušené plochy s ruderalní vegetací, výskyt invazních druhů (třapatka – <i>Rudbeckia laciniata</i> , štetinec – <i>Echinocystis lobata</i>) Cíl péče: alespoň příležitostně sečená louka	obnova degradované louky – sečení 2× ročně alespoň 3 roky po sobě, s vynecháním pruhů či plošek s celkovou výměrou cca 1/3 plochy do příštího zásahu, v dalších letech sečení 1× za 2 roky, dle potřeby redukce náletových dřevin		červen-srpen	1× za 2 roky

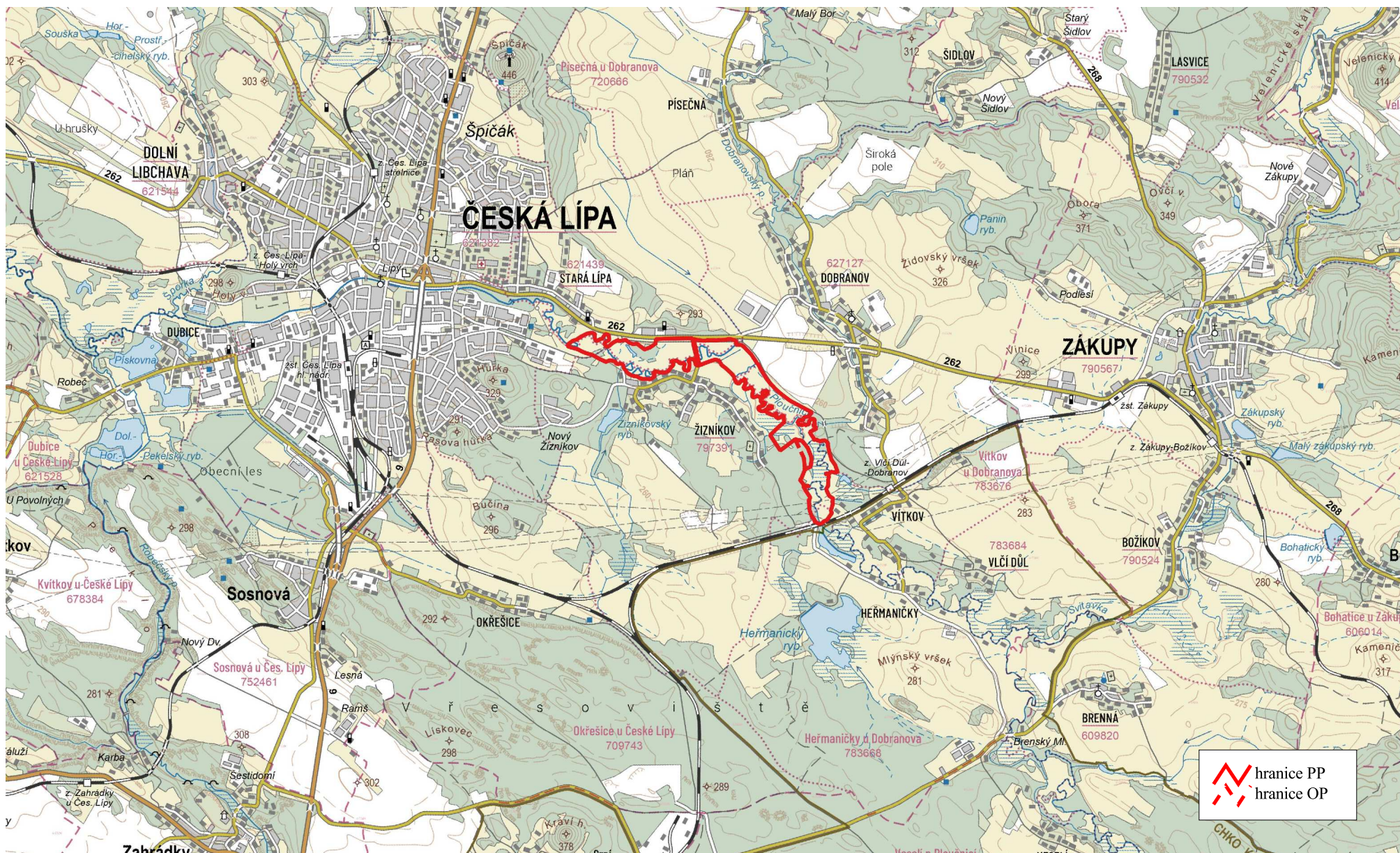
doporučený zásah – jedná se o maximalistický návrh (optimální řešení), který lze v případě nutnosti redukovat jak z hlediska výměry udržovaných ploch, tak i frekvence zásahů. Celkově je ale žádoucí změnit způsob využití nivních luk a lad oproti současné praxi. Je třeba aplikovat pruhovou seč s šířkou seče nejvýše 10 metrů a pravidelné střídání posečených pruhů s o něco užšími pruhy bez seče (ty by měly být pokoseny při následujícím zásahu), dále by měla být zahájena obnova zpustlých luk, alespoň na části jejich současného výskytu.

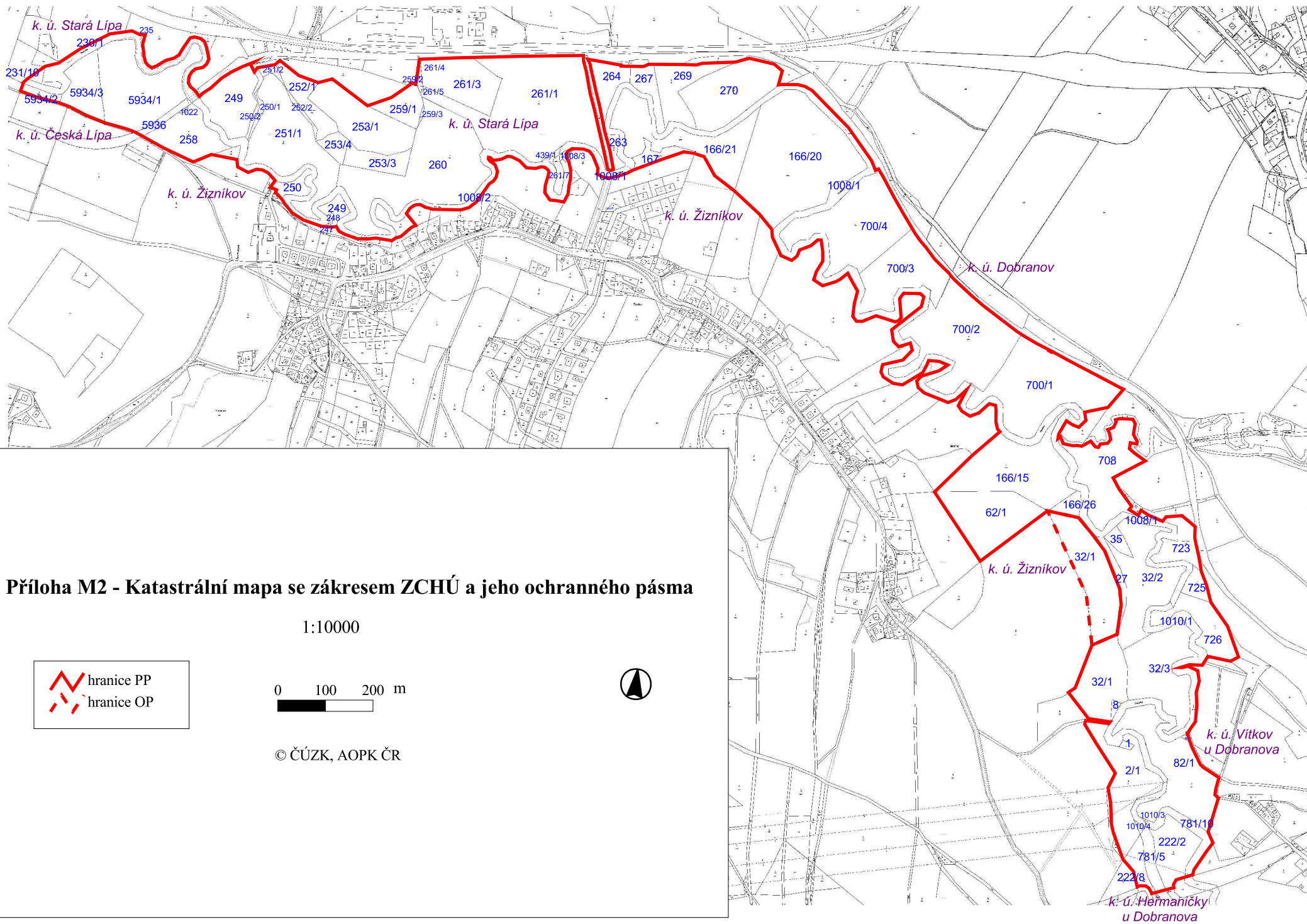
naléhavost – stupně naléhavosti jednotlivých zásahů pro období platnosti plánu péče se uvádí podle následujícího členění:

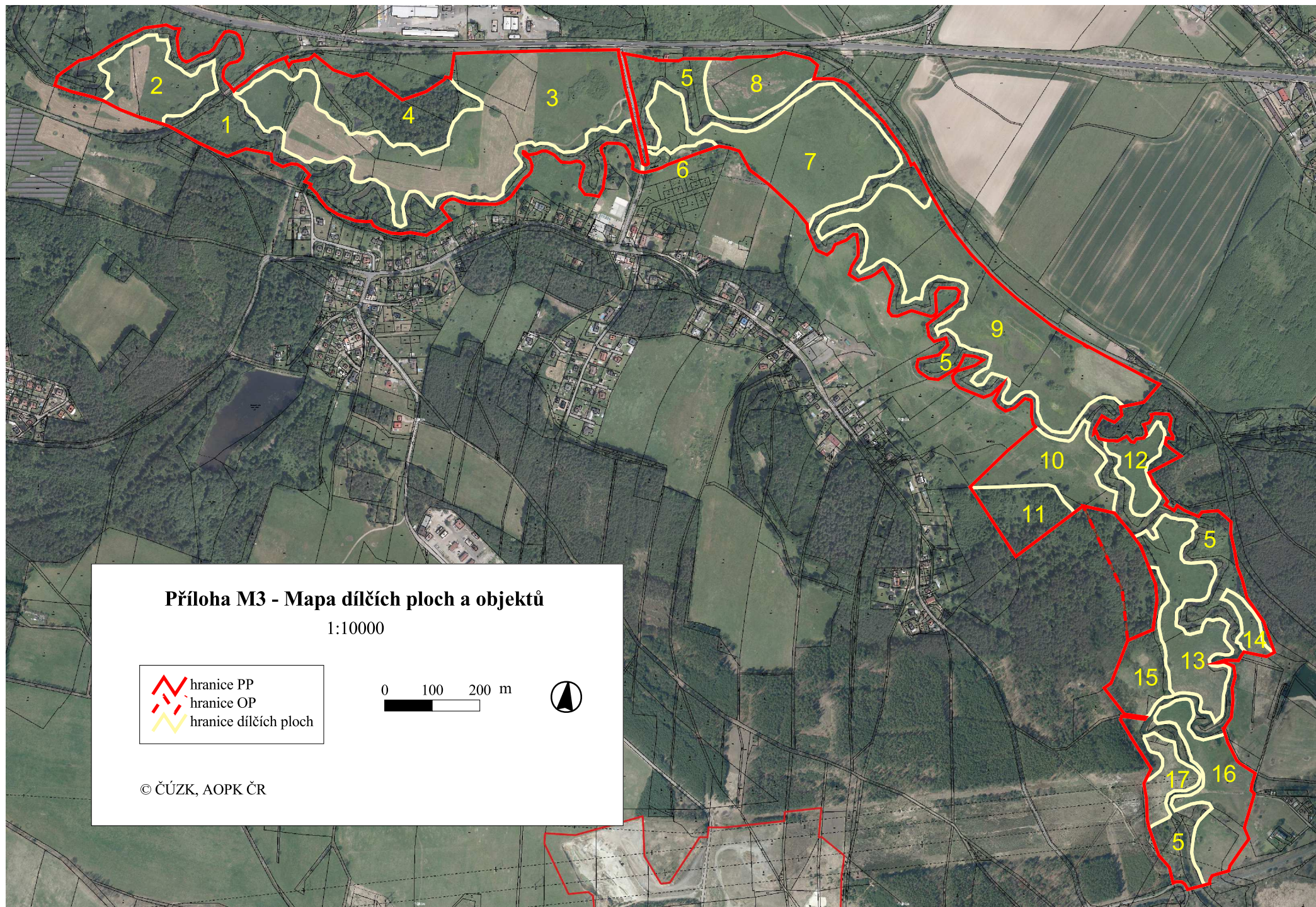
1. stupeň – zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. stupeň – zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu),
3. stupeň – zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany v období platnosti plánu péče, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

Příloha M1 - Orientační mapa s vyznačením území

1:50000

Fotodokumentace

1. (niva_01.jpg; Richard Višňák; 3. 7. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Místně typický porost tužebníkového lada, na němž se kromě vrbiny obecné (*Lysimachia vulgaris*) a tužebníku jilmového (*Filipendula ulmaria*) významně podílí i ostrice štíhlá (*Carex acuta*) a zblochan vodní (*Glyceria maxima*).

2. (niva_02.jpg; Richard Višňák; 3. 7. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Zamokřená část nivní louky ve střední části území, při pravém břehu Ploučnice. Vysoký bylinotravní porost s ostricemi a početnou kvetoucí žluťuchou lesklou (*Thalictrum lucidum*).

3. (niva_03.jpg; Richard Višňák; 11. 7. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Posečená nivní louka při západním okraji území. Fyziognomii obrůstajícího porostu udává kvetoucí svízeľ severní (*Galium boreale*).

4. (niva_04.jpg; Richard Višňák; 11. 7. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Jedním z charakteristických druhů nivních luk na Ploučnici je rozrazil dlouholistý (*Veronica maritima*).

5. (niva_05.jpg; Richard Višňák; 2. 8. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Odstavený meandr Ploučnice ve střední části přírodní památky. Hladinu souvisle porůstá závitka mnohoženná (*Spirodela polyrhiza*), břehy doprovází převážně vrba křehká (*Salix euxina*), v bylinném patru převažuje chřastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*).

6. (niva_06.jpg; Richard Višňák; 2. 8. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Vlhká pcháčovka s pcháčem bahenním (*Cirsium palustre*) a olešníkem kmínolistým (*Selinum carvifolia*) v mírném svahu pod cyklostezkou představuje pro území dosti netypické společenstvo.

7. (niva_07.jpg; Richard Višňák; 5. 8. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Na tomto snímku bylinotravního lada z jižní části ZCHÚ je zachyceno hned několik nežádoucích druhů obsazujících dlouhodobě neudržované pozemky. Jsou to vysoké trávy chrastice rákosovitá (*Phalaris arundinacea*) a rákos obecný (*Phragmites australis*), z bylin především kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), v pozadí je žlutě kvetoucí zástupce neofytní květeny – invazní třapatka dřipatá (*Rudbeckia laciniata*).

8. (niva_08.jpg; Richard Višňák; 5. 8. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Tok Ploučnice blízko jižního okraje ZCHÚ. Louka vlevo je dlouhodobě neudržovaná, s převažující chrasticí a kopřivou, louka vpravo je sečená. Břehové porosty dřevin jsou pod elektrovodny vyřezávané, a tak je tvoří jen dřeviny keřového vzrůstu.

9. (niva_09.jpg; Richard Višňák; 5. 8. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Invazní liána štětinec laločnatý (*Echinocystis lobata*) má být na středním toku Ploučnice poměrně častým druhem, v rámci přírodní památky byla ale nalezena pouze v její jižní části (při levém břehu řeky).

10. (niva_10.jpg; Richard Višňák; 7. 8. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Měkký luh podél meandrujícího toku Ploučnice v západní části území. Hlavní složkou stromového patra je vrba křehká (*Salix euxina*), k běžným doprovodným druhům náleží střemcha obecná (*Prunus padus*) a olše lepkavá (*Alnus glutinosa*).

11. (niva_11.jpg; Richard Višňák; 7. 8. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Zazemňující se tůň při okraji pastviny západně od žizníkovského mostu zarůstá orobincem široolistým (*Typha latifolia*), ostrícemi a řadou dalších druhů, včetně zde kvetoucí kypřeje vrbyce (*Lythrum salicaria*).

12. (niva_12.jpg; Richard Višňák; 12. 5. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Břehové doprovody Ploučnice v jarním aspektu.

13. (niva_13.jpg; Richard Višňák; 12. 5. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Dobranovský potok krátce před zaústěním do Ploučnice. V březích jsou patrné mocné hlinité náplavy, v přilehlé části nivy jsou maloplošně vyvinuty potoční luhy s typickou lesní květenou.

14. (niva_14.jpg; Richard Višňák; 12. 5. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Přírodní tok Ploučnice v dolní části území. Břehy jsou v tomto úseku místy zcela bez dřevin, neudržovanou nivu zaujímají chrsticová a místy i rákosová lada.

15. (niva_15.jpg; Richard Višňák; 12. 5. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Opuštěná mokrá louka při levém břehu Ploučnice v jižní části území. V porostu na snímku je hojně zastoupen kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*) a vysoké ostrice.

16. (niva_16.jpg; Richard Višňák; 12. 5. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova). V mladé olšině na místě dřívějších slatinných luk v lokalitě Mokřiny u Žizníkova roste dosti početně i bledule jarní (*Leucojum vernum*), zde již dávno po odkvětu.

17. (niva_17.jpg; Richard Višňák; 18. 5. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) V západní části území se při levém břehu řeky dochovaly úzké lemy svahových hájů s převládajícím dubem letním (*Quercus robur*). Fotografie zachycuje jarní aspekt s dominantní konvalinkou vonnou (*Convallaria majalis*), jejíž příměs tvoří kvetoucí ptačinec velkokvětý (*Stellaria holostea*) a silenka dvoudomá (*Silene dioica*).

18. (niva_18.jpg; Richard Višňák; 18. 5. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Informační tabule při okraji pastviny východně pod žizníkovským mostem.

19. (niva_19.jpg; Richard Višňák; 18. 5. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Pastvina v levobřežní části nivy, ve střední části území s intenzivně vypásanými nízkými trávniky a roztroušenými okusovanými ostnitými keři.

20. (niva_20.jpg; Richard Višňák; 18. 5. 2023; PP Niva Ploučnice u Žizníkova) Vysýchající tůň při okraji pastviny ve střední části území – stejná lokalita jako na obr. 11. V reliktu starého říčního koryta se zformovala druhově velmi bohatá společenstva vodních a mokřadních rostlin.